

O'qituvchi nimani o'ylaydi?

Ona tili va adabiyot fani o'qituvchisiman. Maktabimizda besh tashabbus bo'yicha o'tiladigan to'garaklar o'qituvchilarga biriktirdi. Menga basketbol va drama yo'nali-shi berildi. Dramani-ku amallarman, lekin basketbol o'ynashni deyarli bil-mayman. Endi nima qilaman? Boshim qotib qoldi.

4-bet

Ta'til maroqli o'tishi uchun

Oromgohda dam olishning ham o'z qoidalar bor. Shuningdek, bolalar amal qilishi shart bo'lgan talablar bilan birga tarbiyachilar zimmasiga yuklatiladigan mas'uliyatlar ham mavjud.

6-bet

Yangi rukn:

Qalbmimdagi nur

O'zbek tarixini yaratganlar

O'zbeklar ana shunday matonatli, mardona xalq! Biz o'zbek tarixini yaratganlarning farzandlari tomonidan otalari haqida hikoyalar tinglamoqchimiz. Bu hikoyalar ko'pchilik uchun bir ibrat, bir o'rnak bo'ladi deb o'ylaymiz.

8-9-betlar

Kuch — bilim va tafakkurda

Marifat

1931-yildan chiqqa boshlagan • e-mail: info@marifat.uz • 2019-yil 5-iyun, chorshanba № 43 (9212)

Xalq ziyolilari gazetasi

89 yoshli onaxon — eng faol kitobxon

7-bet

O'ZBEKISTON XALQIGA RAMAZON HAYITI TABRIGI

Muhtaram vatandoshlar!

Dunyodagi jamiki musulmon ummati uchun mo'tabar va qadrlil bo'lgan shu saodatli, ulug' ay-yomda siz, azizlarni, yurtimizdagi barcha mo'min-musulmonlar, butun xalqimizni Ramazon hayiti bilan chin qalbidan samimiy muborakbod etaman.

Muqaddas dinimizning ezgulik va insonparvarlik, mehr-shafqat kabi buyuk fazilatlar yanada yorqin namoyon bo'ladigan ushbu shukuhli damlarda barchamiz, avvalo, Alloh taolaga oilamiz, el-u yurtimiz bilan birgalikda bugungi qutlug' va barokatli kunlar-ga yetkazgani uchun behisob shukronalar aytamiz.

Ramazon oyining fayz-u tarovatidan bahramand bo'lib, jamiyatimizda o'zaro hurmat va ahillik muhitini mustahkamlash, muhtaram nuroniylar, ayollar va bolalarga mehr va e'tibor ko'rsatish, ehtiyojmand insonlarga beg'araz yordam berish singari savobli ishlarni amalga oshirishga intilamiz.

Bunday olijanob maqsad va harakatlar mamlaka-timizni taraqqiy topgan davlatlar qatoriga olib chi-qish, xalqimizni hayotdan rozi qilishga qaratilgan islohotlarimizning ma'no-mazmuniga har tomonlama uyg'un va hamohang ekani, ayniqsa, e'tiborlidir.

Shu ma'noda, necha yuz yillik tarix va madani-yatimiz, milliy o'zligimizning ajralmas qismiga aylanib ketgan muqaddas dinimizni asrash, ajdod-larimizning bebaho ma'naviy-ma'rifiy merosini o'rganish va targ'ib etish biz uchun o'ta dolzarb vazifa bo'lib qolmoqda. Keyingi vaqtda mamlaka-timizda shu yo'nalishda katta ishlar amalga oshiri-layotgani, tabarruk qadamjolar obod qilinib, yan-gi-yangi ilmiy, madaniy va diniy markazlar, ta'lim maskanlari tashkil etilayotgani barchangizga yaxshi ma'lum.

Bu yil muborak Ramazon kunlarida Termiz shahrida Hakim Termiziy, Toshkent shahrida Suzuk ota va Shayx Muhammad Sodik Muhammad Yusuf kabi ulug' ulamolalarimizning nomlari bilan atalgan diniy majmualar, jome masjidlari foydalanishga topshirilgani, joylarda besh tashabbus va boshqa ijtimoiy-ma'naviy dasturlarimiz doirasida el-yur-timiz, xususan, yoshlar va xotin-qizlar uchun qulay mehnat va turmush sharoitlari yaratilayotgani bu yo'ldagi yangi qadamlar bo'ldi.

(Davomi 2-betda.)

Mushtariy muhokamasi

Nopedagog rahbar haqida o'qituvchilar nima deydi?

➤ Ta'lim maskaniga nopedagog shaxsning direktorlik qilishi noto'g'ri. Shunday rahbarlar haqida eshitganman. Biri ilgari tuman hokimi bo'lib ishlagan. Sobiq hokim o'qituvchilarni o'quvchilar yonida juda qo'pol so'zlar bilan urishadi.

➤ To'g'risini aytganda, nopedagog rahbarlar maktabga moslasha olmaydi. Bu tajribada kuzatilgan. Pedagoglar jamoasidan tashqari o'quvchilar ham nafaqadagi harbiy direktordan charchadi.

➤ Shahrimizdagi bir maktabga harbiy soha vakili bo'lgan ayol rahbarlik qilyapti. Bungo'rganib qoldik. Maktablarning harbiy shtabdan deyarli farqi qolmadi. Yillar davomida komissiyalar, "yugur-yugur", "quloqsiz" o'quvchilar va ota-onalar shikoyati, davomat, internet-kafelarga reydlar o'qituvchini allaqachon askarga aylantirib bo'lgan.

➤ Maktabni boshqarayotgan rahbarga pedagogik salohiyat juda zarur. Shundagina u o'qituvchilarning muammo va tashvishlarini, ularga qanday sharoit va muhit yaratib berish zarurligini, o'quvchi bilan muloqot qilish va barchani to'g'ri ta'limiy-pedagogik yo'lga solishning uddasidan chiqadi.

5-bet

O'ZBEKISTON XALQIGA RAMAZON HAYITI TABRIGI

(Davomi. Boshi 1-betda.)

O'zbekistonning "Jaholatga qarshi – ma'rifat" degan tamoyil asosida jahon miqyosida tinchlik va osoyishtalikni saqlash, vijdon erkinligi va dinlararo bag'rikenglikni ta'minlash, islom dinining insonparvarlik mohiyatini xalqimiz va dunyo ahliga yetkazish borasidagi tashabbuslari xalqaro hamjamiyat tomonidan keng qo'llab-quvvatlanmoqda.

Shu ulug' ayyom kunlarida uzoq va yaqin davlatlarda yashayotgan mo'min-musulmon birodarlarimizni, barcha do'st va hamkorlarimizni samimiy qutlab, ularning xalqlari va mamlakatlariga tinchlik va barqarorlik, taraqqiyot va farovonlik tilaymiz.

Qadrli yurtdoshlar!

Go'zal diyorimizda muborak Ramazon shukhi kezib yurgan shu kunlarda bayram kayfiyati barcha shahar va qishloqlarimizga kirib borishi, bu ayyomni yanada mazmunli o'tkazish uchun sharoit yaratish maqsadida 5-6-iyun mamlakatimizda dam olish kunlari deb e'lon qilindi.

Buyuk bobomiz Imom Buxoriy hazratlaridan rivoyat qilingan hadisi sharifda aytilganidek, "Chinakam musulmon o'ziga ravo ko'rgan barcha yaxshiliklarni boshqa insonlarga ham ravo ko'radi".

Darhaqiqat, hayotda ezgu va savob amallarni bajarib, oilasi, farzandlari, el-yurtining baxt-u saodatini o'ylab, halol mehnat qilib yashash musulmon ahli uchun imon-e'tiqodning muhim sharti hisoblanadi.

Ishonchim komil, din-u diyonatimiz va zamon ruhini qalbimizga chuqur singdirib, bugungi hayotning o'tkir talabi bo'lgan ilmfan, innovatsiya va taraqqiyot yutuqlari bilan qurollanib, Vatanimiz ravnaqi yo'lida astoydil xizmat qilsak, o'z oldimizga qo'ygan yuksak marralarga albatta yetamiz.

Siz, aziz vatandoshlarimni muqaddas Ramazon hayiti bilan yana bir bor chin yurakdan qutlab, barchangizga sihat-salamatlik, oilaviy baxt, xonadonlaringizga fayz-u baraka tilayman.

Niyati pok, maqsadlari ulug' xalqimizning shu tabarruk kunlarda qilayotgan barcha ibodatlarini, ezgu duolari ijobat bo'lsin!

Muqaddas ayyom — Ramazon hayiti barchamizga muborak bo'lsin!

Shavkat MIRZIYOYEV,
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti

O'ZBEKISTON VA TURKIYA PREZIDENTLARINING TELEFON ORQALI MULOQOTI TO'G'RSIDA

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev 4-iyun kuni Turkiya Respublikasi Prezidenti Rejep Tayyip Erdo'g'on bilan telefon orqali muloqot qildi.

Suhbat avvalida Prezidentlar qutlug' Ramazon hayiti munosabati bilan bir-birlarini va qardosh xalqlarimizni qizg'in muborakbod etib, ezgu tilaklarini izhor qildilar.

Davlat rahbarlari mamlakatlarimiz o'rtasida do'stlik, o'zaro ishonch va strategik sheriklik ruhida aloqalar barcha sohalarida, jumladan, siyosiy, savdo-iqtisodiy va investitsiyaviy hamkorlik yo'nalishlarida jadal rivojlanib borayotganini alohida e'tirof etdilar.

Joriy yilning dastlabki to'rt oyida o'zaro savdo aylanmasi hajmi 30 foiz o'sgani, qo'shma korxonalar soni oxirgi bir yarim yil davomida 2 barobar ko'paygani mamnuniyat bilan ta'kidlandi.

Bundan tashqari, bir qator yetakchi turk

kompaniyalari bilan ishlab chiqarish va infratuzilmaga oid yirik loyihalar bo'yicha birgalikda faol ish olib borilmoqda. Madaniy-gumanitar almashinuv kengaymoqda, sog'liqni saqlash va ta'lim sohasida qo'shma dasturlar amalga oshirilmoqda.

Suhbat chog'ida Oliy darajadagi O'zbekiston — Turkiya strategik sheriklik kengashining ilk yig'ilishiga puxta tayyorgarlik ko'rish muhimligi qayd etildi.

Shu maqsadda tomonlar yaqin vaqtlarda tashqi ishlar vazirlari boshchiligidagi ishchi guruhlar uchrashuvi hamda Hukumatlararo qo'shma komissiyaning navbatdagi yig'ilishini o'tkazishga kelishib oldilar.

Do'stona va samimiy tarzda kechgan suhbat davomida xalqaro va mintaqaviy ahamiyatga molik dolzarb masalalar ham muhokama qilindi.

O'ZA

SAMIMIY QUTLOVLAR

Ramazon hayiti munosabati bilan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev nomiga xorijiy mamlakatlar davlat va hukumat rahbarlaridan tabrik maktublari kelmoqda. Ularda mamlakatimiz xalqiga tinchlik, farovonlik va ravnaq tilab, ezgu istaklar izhor etilgan.

Jumladan, quyidagilar o'z tabriklarini yo'llagan: Qozog'iston Respublikasining Birinchi Prezidenti —

Elboshi Nursulton Nazarboyev

Qozog'iston Respublikasi Prezidenti

Qosim-Jomart Toqayev

Qirg'iziston Respublikasi Prezidenti

Sooronbay Jeyenbekov

Tojikiston Respublikasi Prezidenti

Emomali Rahmon

Turkmaniston Prezidenti

Gurbanguli Berdimuhamedov

Ozarbayjon Respublikasi Prezidenti

Ilhom Aliyev

Turkiya Respublikasi Prezidenti

Rejep Tayyip Erdo'g'on

Birlashgan Arab Amirliklari Prezidenti

shayx Xalifa bin Zoid Ol Nahayon

Birlashgan Arab Amirliklari Vitse-prezidenti,

Bosh vaziri, Dubay Amirlihi hokimi

shayx Muhammad bin Roshid Ol Maktum

Birlashgan Arab Amirliklari Qurolli kuchlari

Oliy Bosh qo'mondoni o'rinbosari, Abu Dabi

Amirlihi valiahd

shayx Muhammad bin Zoid Ol Nahayon

Birlashgan Arab Amirliklari Bosh vaziri o'rin-

bosari, ichki ishlar vaziri

shayx Sayf bin Zoid Ol Nahayon

Qutlovlar kelishi davom etmoqda.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Qarori

TOSHKENT SHAHRIDA "MEI" MILLIY TADQIQOT UNIVERSITETI" FEDERAL DAVLAT BUDJETI OLIY TA'LIM MUASSASASI FILIALINI TASHKIL ETISH TO'G'RSIDA

Respublikaning energetika tarmog'i uchun yuqori malakali muhandis-texnik kadrlar tayyorlash tizimini yanada takomillashtirish, oliy ta'lim sohasida xalqaro hamkorlikni kengaytirish, shuningdek, 2018-2019-yillarda O'zbekiston Respublikasi va Rossiya Federatsiyasi o'rtasida siyosiy, savdo-iqtisodiy, investitsiyaviy, transport-kommunikatsiyaviy va madaniy-gumanitar hamkorlikni yanada kengaytirish bo'yicha kelishuvlarni amalga oshirish yuzasidan amaliy tadbirlar rejasini ("Yo'l xaritasi")ni ijro etish maqsadida:

1. O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi, Tashqi ishlar vazirligi, Energetika vazirligi, Energetika vazirligi huzuridagi Atom energetikasini rivojlantirish agentligi, "O'zbekgidroenergo" AJ, "MEI" milliy tadqiqot universiteti Federal davlat budjeti oliy ta'lim muassasasining (Rossiya Federatsiyasi) (keyingi o'rinlarda – Universitet) Toshkent shahrida "MEI" milliy tadqiqot universiteti" Federal davlat budjeti

oliy ta'lim muassasasi filialini (keyingi o'rinlarda — Filial) tashkil etish to'g'risidagi taklifiga rozilik berilsin.

2. Quyidagilar Filial faoliyatining asosiy yo'nalishlari etib belgilansin:

mamlakatimiz energetika tarmog'i uchun ta'lim dasturlari va oliy ta'lim sifatiga qo'yiladigan xalqaro talablarga muvofiq yuqori malakali muhandis-texnik kadrlarni tayyorlash;

zamonaviy ta'lim dasturlari va o'qitish shakllarini ishlab chiqish va joriy etish, o'quv jarayoniga ilg'or pedagogik va axborot texnologiyalarini, ilm-fan va texnika-nig eng so'nggi yutuqlarini tatbiq etish, o'quv-pedagogik salohiyatni rivojlantirishni qo'llab-quvvatlash;

energetika, elektrotexnika, issiqlik texnikasi sohasida fundamental, amaliy ilmiy va innovatsion tadqiqotlar olib borish, elektr jihozlari va tizimlaridan foydalanish samaradorligini oshirish, elektr energetikasi tizimlarining tejamlorligi, ishonchiligi va

barqarorligini oshirishga yo'naltirilgan innovatsion loyihalarini ishlab chiqish va amalga oshirish;

ilm-fan va ta'lim sifatini, uzluksizligi va uzviyligini oshirish, jahon ta'limi va ilmiy hamjamiyatiga maqsadli integratsiyalashuv orqali mutaxassislar va ilmiy-pedagogik kadrlar tayyorlash tizimini takomillashtirish, ta'lim, ilmiy-tadqiqot va sanoat ishlab chiqarish faoliyatining uzviy integratsiyasi uchun shart-sharoitlar yaratish;

ta'lim va ilmiy-texnik sohalarida xorijiy davlatlarning yetakchi ta'lim muassasalari, ilmiy-tadqiqot markazlari bilan uzoq muddatli munosabatlarni rivojlantirish va mustahkamlash;

shartnoma asosida energetika tarmog'i tashkilotlarning ehtiyojlarini hisobga olgan va kelishilgan holda talab yuqori bo'lgan bakalavriat ta'limi yo'nalishlari (magistratura mutaxassisliklari) bo'yicha mutaxassislarining malakasini oshirish va ularni qayta tayyorlash.

3. Belgilab qo'yilsinki:

Filial Universitetning alohida tarkibiy bo'linmasi — oliy ta'lim muassasasi hisoblanadi;

Filial kadrlarga bo'lgan ehtiyojni hisobga olgan va kelishilgan holda bakalavriat ta'limining asosiy yo'nalishlari (magistratura mutaxassisliklari) bo'yicha barcha darajadagi mutaxassislarni tayyorlash, qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirishni, shu jumladan, ilmiy-pedagogik kadrlar tayyorlashni amalga oshiradi;

Filialda ta'lim O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi bilan kelishilgan holda Universitet tomonidan tasdiqlanadigan o'quv rejalari va ta'lim dasturlari asosida Rossiya Federatsiyasining federal ta'lim standartlariga muvofiq rus tilida, keyinchalik boshqa tillarda ham amalga oshiriladi;

Filialning ta'lim faoliyati 2019/2020-o'quv yilidan boshlanadi;

(Davomi 3-betda.)

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Qarori

TOSHKENT SHAHRIDA "MEI" MILLIY TADQIQOT UNIVERSITETI" FEDERAL DAVLAT BUDJETI OLIY TA'LIM MUASSASASI FILIALINI TASHKIL ETISH TO'G'IRISIDA

(Davomi. Boshi 2-betda.)

Filialga abituriyentlarni qabul qilish va bitiruvchilarni attestatsiyadan o'tkazish O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi bilan kelishilgan holda Universitet tomonidan belgilanadigan talablar, tartib va muddatlarga muvofiq amalga oshiriladi;

Filial bitiruvchilariga O'zbekiston Respublikasida oliy ta'lim to'g'risidagi hujjat sifatida tan olinadigan Universitetning belgilangan namunadagi diplomi beriladi;

Filial faoliyati O'zbekiston Respublikasi va Rossiya Federatsiyasi qonunchiligiga muvofiq amalga oshiriladi.

4. Universitet:

o'quv jarayoniga ilg'or pedagogik hamda axborot texnologiyalarini, fan va texnikaning eng yangi yutuqlarini joriy etish;

Filial mutaxassislarining malakasini oshirish va professor-o'qituvchilari tarkibini qayta tayyorlash;

Filialning kutubxona fondini shakllantirish hamda uni zamonaviy o'quv, o'quv-metodik va ilmiy-texnik adabiyotlar bilan to'ldirishga ko'maklashishi ma'lumot uchun qabul qilinadi.

5. Quyidagilar:

Toshkent shahridagi "MEI" milliy tadqiqot universiteti" Federal davlat budjeti oliy ta'lim muassasasi filialida kadrlar tayyorlash bo'yicha bakalavriat ta'limining asosiy yo'nalishlari va magistratura mutaxassisliklari 1-ilovaga muvofiq;

Toshkent shahridagi "MEI" milliy tadqiqot universiteti" Federal davlat budjeti oliy ta'lim muassasasi filialining Vasiylik kengashi (keyingi o'rindlarda — Vasiylik kengashi) tarkibi 2-ilovaga muvofiq;

Toshkent shahridagi "MEI" milliy tadqiqot universiteti" Federal davlat budjeti oliy ta'lim muassasasi filialini tashkil etish bo'yicha Tashkiliy komissiya (keyingi o'rindlarda — Tashkiliy komissiya) tarkibi 3-ilovaga muvofiq tasdiqlansin.

6. Belgilab qo'yilinski:

a) Filialga qabul kvotalari Universitet, O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va sanoat vazirligi, Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi bilan kelishilgan holda Energetika vazirligi tashkilotlari, "Issiqlik elektr stansiyalari" AJ, "O'zbekiston milliy elektr tarmoqlari" AJ, "Hududiy elektr tarmoqlari" AJ, "O'zbekgidroenergo" AJ, boshqa manfaatdor vazirlik va idoralarning mutaxassislariga nisbatan real ehtiyojini inobatga olgan holda, Vasiylik kengashi qaroriga binoan tasdiqlanadi;

b) davlat granti asosida ta'lim olgan Filial bitiruvchilari Vasiylik kengashi tomonidan besh yildan kam bo'lmagan muddatga majburiy ishlab berish uchun respublika energetika tarmog'ini tashkilotlariga taqsimlanadi;

v) Filial faoliyatini moliyalashtirish quyidagilar hisobidan amalga oshiriladi: talabalarni davlat grantlari bo'yicha o'qitish uchun O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligiga ajratiladigan O'zbekiston Respublikasi Davlat budjeti mablag'lari hisobidan, biroq Filialga o'qishga qabul qilinadigan talabalar umumiy sonining 30 foizidan ortiq bo'lmagan miqdorda;

talabalarni to'lov-kontrakt asosida o'qitishdan tushadigan mablag'lari;

Vasiylik kengashi qarorlari asosida shakllantiriladigan pul mablag'lari, yuridik va jismoniy shaxslarning homiylik xayriyalari hamda maqsadli badallari;

xalqaro moliya institutlari, xorijiy tash-

kilotlarning grantlari, shuningdek, qonun hujjatlari bilan taqiqlanmagan boshqa manbalar;

g) Universitet mutaxassislarini jalb qilish bilan bog'liq xizmat safari xarajatlari, Filialdagi mahalliy o'qituvchilarning stajirovka o'tash va malakasini oshirish xarajatlari moliyalashtirish "Issiqlik elektr stansiyalari" AJ, "O'zbekiston milliy elektr tarmoqlari" AJ, "Hududiy elektr tarmoqlari" AJ, "O'zbekgidroenergo" AJ, Filialning budjetdan tashqari mablag'lari, yuridik va jismoniy shaxslarning homiylik xayriyalari hamda maqsadli badallari hisobidan amalga oshiriladi;

d) Universitetdan jalb qilinadigan professor-o'qituvchilarning xizmat safari xarajatlari uchun to'lov;

30 kungacha bo'lgan qisqa muddatli xizmat safarlari bo'yicha — Rossiya Federatsiyasining qonun hujjatlarida oliy ta'lim muassasalari xodimlari uchun belgilangan normalarga muvofiq;

uzoq muddatli xizmat safarlari bo'yicha — o'quv jarayoni ehtiyojlaridan kelib chiqqan holda, tuziladigan shartnomalarga muvofiq amalga oshiriladi;

e) Vasiylik kengashining qaroriga binoan Filial xodimlariga Vasiylik kengashi tomonidan shakllantiriladigan mablag'lar va Filialning budjetdan tashqari mablag'lari hisobidan maxsus uskunalar bilan ishlash ko'nikmasiga ega, yuqori malakali xodimlar uchun shaxsiy ustamlar belgilanishi mumkin;

j) Filial ta'minoti uchun budjet ajratmalari 2019-yilda O'zbekiston Respublikasi Davlat budjetining ijtimoiy soha bo'yicha tasdiqlangan xarajatlar parametrlari doirasida ajratiladi, 2020-yildan boshlab esa mazkur sohaning yillik xarajatlar parametrlarida nazarda tutiladi.

7. "Issiqlik elektr stansiyalari" AJ, "O'zbekiston milliy elektr tarmoqlari" AJ, "Hududiy elektr tarmoqlari" AJ va "O'zbekgidroenergo" AJning Filialni tashkil etish, uning moddiy-texnik va o'quv bazasini shakllantirish, shu jumladan, Filial uchun ajratilgan bino va inshootlarni qurish, rekonstruksiya qilish, kapital ta'mirlash, ularni zamonaviy o'quv-laboratoriya uskunalarini, kompyuter va orgtexnika, adabiyotlar va kutubxona fondi, inventar, mebel va boshqa moddiy-texnik vositalar bilan jihozlash bo'yicha tashkiliy chora-tadbirlarni quyidagi nisbatlarda o'z mablag'lari hisobidan moliyalashtirish to'g'risidagi takliflariga rozilik beriladi:

"Issiqlik elektr stansiyalari" AJ, "O'zbekiston milliy elektr tarmoqlari" AJ, "Hududiy elektr tarmoqlari" AJ — 50 foiz; "O'zbekgidroenergo" AJ — 50 foiz.

8. Quyidagilar operativ boshqaruv huquqi asosida:

Toshkent shahri, Olmazor tumani, Mirzo G'olib ko'chasi, 1-uy manzilida joylashgan Olmazor politexnika va standartlashtirish kasb-hunar kollejining bino va inshootlari tutash hududi bilan birga O'zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi huzuridagi Abu Ali ibn Sino nomidagi yosh biologlar va kimyogarlar ixtisoslashtirilgan maktab-internatiga berilsin;

Toshkent shahri, Olmazor tumani, Qoraqamish-3 manzilida joylashgan O'zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi huzuridagi Abu Ali ibn Sino nomidagi yosh biologlar va kimyogarlar ixtisoslashtirilgan maktab-internatining bino va

inshootlari tutash hududi bilan birga Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universitetiga berilsin va keyinchalik ushbu joyda Filial bepul foydalanish huquqi asosida joylashtirilsin.

Belgilansinki, hozirgi kunda Abu Ali ibn Sino nomidagi yosh biologlar va kimyogarlar ixtisoslashtirilgan maktab-internati binolarida tahsil olayotgan Toshkent bank kolleji o'quvchilari o'qish tugagunga qadar ta'lim jarayonini Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universitetiga berilayotgan bino va inshootlarda, Olmazor politexnika va standartlashtirish kasb-hunar kolleji o'quvchilari esa Abu Ali ibn Sino nomidagi yosh biologlar va kimyogarlar ixtisoslashtirilgan maktab-internatiga berilayotgan bino va inshootlarda davom ettiradi.

9. Tashkiliy komissiya (A.Sultonov):

2019-yil 1-iyulga qadar Filialga taqdim etilayotgan bino va inshootlar, shu jumladan, o'quv-laboratoriya korpusi va sport inshootlarining rekonstruksiya qilinishi, shuningdek, Filial talabalari va o'qituvchilari yashashlari uchun yotoqxonalarni tayyorlanishi;

2019-yil 20-avgustga qadar Filial joylashtirilishi, Filialga taqdim etilayotgan bino va inshootlarning zamonaviy o'quv-laboratoriya uskunalarini, kompyuter va orgtexnika, adabiyotlar va kutubxona fondi, inventar, mebel va boshqa moddiy-texnik vositalar bilan jihozlanishini ta'minlasin.

10. Filialga o'qituvchilik va ilmiy ishlar uchun taklif qilinadigan xorijlik professor-o'qituvchilarning yashash hamda transport xarajatlari tuziladigan shartnomalar asosida O'zbekiston Respublikasi fuqarolari uchun belgilangan tariflarda to'lashga ruxsat berilsin.

11. O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi Universitet, "Issiqlik elektr stansiyalari" AJ, "O'zbekiston milliy elektr tarmoqlari" AJ, "Hududiy elektr tarmoqlari" AJ va "O'zbekgidroenergo" AJ bilan o'zaro hamkorlikda:

bir oy muddatda ta'sis hujjatlari ishlab chiqilishi va kelishilishi, shuningdek, belgilangan tartibda Filial davlat ro'yxatidan o'tkazilishi;

ikki oy muddatda Filial tuzilmasi tasdiqlanishi;

2019-yil 1-avgustga qadar Filialning tanlov asosida malakali professor-o'qituvchilar tarkibi bilan to'ldirilishini ta'minlasin.

12. Filialga taqdim qilinayotgan bino va inshootlarni rekonstruksiya qilish, qurish, kapital ta'mirlash va jihozlash bilan bog'liq ishlarning bajarilishi bo'yicha quyidagilar:

"4-son qurilish direksiyasi" MChJ — buyurtmachi;

"Gidroloyiha" AJ — bosh loyiha tashkiloti;

"Tupalang HPD Building" UK — bosh pudratchi tashkilot etib belgilansin.

13. Filialga ikkita yengil avtotransport, jumladan, bitta xizmat va bitta navbatchi avtotransport vositasini saqlashga limit ajratilsin.

14. O'zbekiston Respublikasi Investitsiyalar va tashqi savdo vazirligi Iqtisodiyot va sanoat vazirligi bilan birgalikda 2020-yil va keyingi yillarga mo'ljallangan Investitsiya dasturini shakllantirishda tasdiqlangan loyiha-smeta hujjatlariga muvofiq "Issiqlik elektr stansiyalari" AJ, "O'zbekiston milliy elektr

tarmoqlari" AJ, "Hududiy elektr tarmoqlari" AJ va "O'zbekgidroenergo" AJ mablag'lari hisobiga moliyalashtiriladigan, Filialga taqdim qilinayotgan bino va inshootlarni qurish, rekonstruksiya qilish, kapital ta'mirlash va jihozlash bo'yicha loyihalar belgilangan tartibda kiritilishini ta'minlasin.

15. O'zbekiston Respublikasi Tashqi ishlar vazirligi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi hamda Filial buyurtmanomalariga binoan mazkur qarorni amalga oshirish doirasida jalb qilinadigan xorijiy professor-o'qituvchilar tarkibi va ma'muriy xodimlar hamda ularning oila a'zolari uchun kirish vizalari konsullik hamda boshqa yig'inarliq undirilmasdan, belgilangan tartibda rasmiylashtirilishini ta'minlasin.

16. O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi hamda Filial buyurtmanomalariga binoan mazkur qarorni amalga oshirish doirasida jalb qilinadigan xorijiy professor-o'qituvchilar tarkibi va ma'muriy xodimlar hamda ularning oila a'zolari uchun davlat boji undirilmasdan belgilangan tartibda ko'p martalik vizalar berilishi va uzaytirilishini, shuningdek, ularning yashash joyida vaqtinchalik ro'yxatdan o'tkazilishi hamda uning muddati uzaytirilishini ta'minlasin.

17. Bandalik va mehnat munosabatlari vazirligi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi hamda Filial buyurtmanomalariga binoan Filial faoliyatini tashkil qilishda ishtirok etadigan malakali xorijiy mutaxassislarni respublikaga jalb etish uchun belgilangan tartibda ruxsatnomalar berilishini (muddati uzaytirilishini), shuningdek, ko'rsatib o'tilgan fuqarolarning O'zbekiston Respublikasi hududida mehnat faoliyati huquqiga tasdiqnomalar berilishini (muddati uzaytirilishini) ta'minlasin.

18. 2022-yil 1-yanvarga qadar Filialni rekonstruksiya qilish, kapital ta'mirlash, jihozlash va uning faoliyatini ta'minlash uchun belgilangan tartibda shakllantiriladigan ro'yxatlar bo'yicha olib kiritiladigan, O'zbekiston Respublikasida ishlab chiqarilmaydigan o'quv va ilmiy laboratoriya jihozlari, kompyuter texnikasi, dasturiy mahsulotlar, o'quv va ilmiy-uslubiy adabiyotlar, inventar, qurilish materiallari va moddiy-texnik resurslar bo'xona to'lovlaridan (bo'xona rasmiylashtiruv uchun yig'imlardan tashqari) ozod etilsin.

19. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2018-yil 19-iyuldagi "Abu Ali ibn Sino nomidagi yosh biologlar va kimyogarlar ixtisoslashtirilgan maktab-internatini tashkil etish to'g'risida"gi 557-son qarorining 4-bandi o'z kuchini yo'qotgan deb hisoblandsin.

20. O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi, Energetika vazirligi manfaatdor vazirlik va idoralar bilan birgalikda bir oy muddatda qonun hujjatlariga mazkur qarordan kelib chiqadigan o'zgartirish va qo'shimchalar to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasiga takliflar kiritilsin.

21. Mazkur qarorning ijrosini nazorat qilish O'zbekiston Respublikasi Prezidenti maslahatchisi A.A.Abduravxitov va O'zbekiston Respublikasi Bosh vazirining o'rinbosari A.A.Abdurahimov zimmasiga yuklansin.

O'zbekiston Respublikasi
Prezidenti

Toshkent shahri,
2019-yil 4-iyun

SH.MIRZIYOYEV

Prezident tashrifidan so'ng...

Muhammad Yusuf ijod maktabiga Prezident sovg'asi topshirildi

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev joriy yil 16-17-may kunlari Andijon viloyatiga tashrifi doirasida Andijon shahridagi O'zbekiston xalq shoiri Muhammad Yusuf nomidagi ona tili va adabiyoti fanini chuqurlashtirib o'qitishga ixtisoslashtirilgan maktab-internatda bo'lgan, bu yerda tashkil etilgan shoir muzeyini ko'zdan kechirib, ijodkor yoshlar bilan suhbatlashgandi.

Yurtboshimiz ta'lim-tarbiya ishlari samaradorligini oshirish, o'quvchilarning ijodiy salohiyatini yuksaltirish haqida fikrlar bildirib, yoshlarning boshqa viloyatlardagi ijod maktablariga borib, tengdoshlari bilan muloqot qilishlariga ko'maklashish maqsadida maktabga avtobus ajratish haqida mutasaddilarga topshiriq bergan edi.

Kuni kecha Andijon shahridagi Muhammad Yusuf xiyobonida mehnat faxriylari, ijodkorlar, davlat va jamoat tashkilotlari, keng jamoatchilik vakillari, o'quvchi-yoshlar ishtirokida viloyat hokimi Sh.Abdurahmonov maktab jamoasiga Prezident sovg'asi — avtobusni tantanali ravishda topshirdi.

— Yurtboshimizning e'tiboridan behad mamnunmiz, — deydi maktab-internat direktori Sh.Nurmatova. — Prezident sovg'asi qalbimizni tog'day ko'tardi. Bu e'tibor jamoamizni ko'tarinki kayfiyat, shijoat, fidoyilik bilan ishlashga, o'quvchilarimizni o'qishda, ijodda yanada faol bo'lishga undaydi.

Ayni kunda ushbu maktabda 250 nafar iqtidorli yigit-qiz

ta'lim olmoqda. Bilim dargohida umumta'lim fanlari bilan birga, ona tili va adabiyot, badiiy ijod borasida puxta bilim berilmoqda.

Joriy yilda ijod maktabiga o'quvchilarni qabul qilishda ularning iqtidoriga alohida e'tibor qaratiladi. Unda yoshlarning o'zlari yozgan ijodiy ishlari, qobiliyati, badiiy o'qish mahorati, nutq madaniyati bo'yicha tanlovlar o'tkaziladi. Ijodiy imtihondan o'tgan o'quvchilar 5-sinfdan boshlab o'qiadi.

Maktab ma'muriyati tomonidan iqtidorli o'quvchilar va ustozlardan iborat ijodiy guruhlar tashkil etilib, yozgi ta'til davrida viloyatning chekka qishloqlariga ijodiy safarlar uyushtirish, tengdoshlari, uyushmagan yoshlar bilan uchrashuvlar o'tkazish, bolalar dam olish oromgohlarida adabiy, ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar o'tkazish rejasini ishlab chiqilgan. Ana shu yo'nalishdagi ishlarni amalga oshirishda Prezident sovg'asi — avtobus jamoa ijodiy guruhiga yaqin ko'makchi bo'ladi.

Faxriddin UBAYDULLAYEV,
O'za muxbiri

Anjuman

Muhim masalalar muhokama etildi

Milliy matbuot markazida O'zbekiston Milliy universiteti tomonidan "Ommaviy axborot vositalarida til, uslub va tahrir masalalari" mavzusida respublika VII ilmiy-amaliy anjumani bo'lib o'tdi. Unda markaziy gazetalar bosh muharrirlari, tilshunoslar, professor-o'qituvchilar, jurnalistika fakulteti talabalari va ommaviy axborot vositalari xodimlari ishtirok etdi.

Tadbirida so'z olganlar bugungi mediamakonda til, uslub va tahrirning muhimligi, ammo bu borada kamchiliklar ko'pligi, xabar va maqolalarda, eshittirish hamda ko'rsatuvlar matnida tahrirning me'yoriga yetmayotgani, tilshunoslik qoidalariga amal qilinmayotgani asosli

tanqid qilindi.

— Jurnalistika yo'nalishi sinovlariga test va yozma ishdan tashqari diktant yozishni ham kiritish kerak, deb o'ylayman, — dedi O'zMU katta o'qituvchisi Saodat Shomaqsudova. — Bu ularning so'zlarni nechog'lik to'g'ri yozishini tekshirish

uchun zarur. Shu bilan birga, o'quv dasturida tilshunoslik fani dars soatlarini ko'paytirish foydadan xoli bo'lmaydi.

Shuningdek, konferensiya davomida "Insonda ona Vatan, ota-ona, millat tili ikkitadan bo'lishi mumkin emas", "O'zbekiston telekanallarida infoshoular davri boshlandi(mi)?", "Boshqaruvdagi shaffoflik: qonun me'yorlari nega ishlamayapti?", "Jurnalistlar o'rnida robot platforma", "So'z va iboralarining mantiqiy rivoji va qo'llanilishi" mavzularida ma'ruzalar tinglandi hamda mavjud muammo va kamchiliklar yechimiga doir takliflar berildi.

Sardor MUSTAFOYEV,
"Ma'rifat" muxbiri

Har bir yosh kitobxon bo'lsin

Toshkent viloyati "Turon" axborot-kutubxona markazida "Har bir yosh kitobxon" mavzusida bayram tadbiri bo'lib o'tdi.

Tadbirida O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi a'zolari, Geydar Aliyev nomidagi Ozarboyjon madaniyat markazi xodimlari, Yashnobod tumanidagi 10-madaniyat va aholiga xizmat ko'rsatish markazi to'garagi a'zolari, "O'rta masjid" mahallasi faollari, 147-MTM tarbiyalanuvchilari, 212-, 206-, Zangiota tumanidagi 26-maktab o'qituvchi va o'quvchilari hamda axborot-kutubxona markazi xodimlari ishtirok etdi. Bayram tadbirini markaz direktori Dildora Abdurazizova ochdi.

Azal-azaldan qardosh xalqlar bir-biri bilan qadrdon do'st bo'lib kelgan. Geydar Aliyev nomidagi Ozarboyjon madaniyat markazi havaskorlik to'garagi qatnashchilari o'zbek va ozarboyjon milliy raqslarini ijro etdi. Yosh ijodkor-kitobxonlar "Seni kuylayman, Vatan" shiori ostida o'z ijodlaridan yod aytdilar.

Tadbirida kitob mutolaasi o'quvchilarning ma'naviy dunyoqarashini boyitishi, ularda hayotiy ko'nikma va malakalarni shakllantirishda asosiy omil ekani haqida gapirildi. "Turon" axborot-kutubxona markazi tomonidan iqtidorli yoshlarga sovg'a tariqasida yangi adabiyotlar taqdim etildi.

Davron RAJAB

Taraddud

"Men texnikman" to'garagi ochiladi

Maktablarda o'quv yili yakunlanib, ta'til davrida o'quvchilarning bo'sh vaqtini mazmunli o'tkazish uchun yozgi sog'lomlashtirish maydonchalari tashkil etilmoqda.

Olmazor tumanidagi 92-maktabda mavsumga tayyorgarlik jarayoni qizg'in tus olgan. Ta'lim muassasasi qoshidagi "G'uncha" yozgi sog'lomlashtirish maydonchasiga bu yil 100 nafar o'g'il-qiz jalb etilib, unda tumandagi 39-, 92-, 132-, 169-maktab o'quvchilari madaniy hordiq chiqaradi. Prezidentimiz tomonidan ilgari surilgan besh tashabbus maydonchada tashkil etiladigan turli to'garaklar, ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar mazmun-mundarijasida o'z aksini topgan.

— Bolalarning miriqib dam olishini tashkil etish, xususan, sport musobaqalari, intellektual o'yinlar o'tkazish maqsadida maktab kutubxonasi, faollar zali, sport zali hamda kompyuter xonalari zaruriy jihozlar bilan boyitilmoqda, — deydi 92-maktab direktorining ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha o'rinbosari Muqaddam Obidova. — Yozgi maydoncha joriy yilning 26-iyuligacha 4 navbatda faoliyat ko'rsatadi. Bu vaqt davomida bolalarni suzish havzalari, teatr va kutubxonalarga olib borish rejalashtirilgan.

XXI asr — texnika davri. Shundan kelib chiqib, 5 muhim tashabbus doirasida bu yil 92-maktab qoshidagi "G'uncha" yozgi sog'lomlashtirish maydonchasida texnik ijodkorlik yo'nalishida "Men texnikman" to'garagi ilk bor faoliyat boshlaydi.

Dilfuza OSTONOVA,
O'zJOKU talabasi

O'qituvchi

nimani

o'ylaydi?

Ona tili va adabiyot fani o'qituvchisiman. Maktabimizda besh tashabbus bo'yicha o'tiladigan to'garaklar o'qituvchilarga birlashtirildi. Menga basketbol va drama yo'nalishi berildi. Dramaniku amallarman, lekin basketbol o'ynashni deyarli bilmayman. Endi nima qilaman? Boshim qotib qoldi.

Charos VAHOBOVA

Tilimizga begona bo'lgan hodisani zo'raki tiqishtirish oqibatida bugun "h" va "x" tovushlarini farqlashda qiyinchiliklarga uchrayapmiz. Menimcha, buning asosiy sababi, o'quvchilarga boshlang'ich sinflardan bu tovushlarni "qattiq" va "yumshoq" deb o'rgatishimiz bo'lsa kerak. O'qituvchilar harflarning to'g'ri aytilishini o'rgatish o'rniga "qattiq" yoki "yumshoq" deb qo'ya qolishadi. Xulosa esa ma'lum.

Zohid SHAKAROV

Ustama o'qituvchining ko'p yillik faoliyatiga qarab emas, 3 yillik ish tajribasi, kasbiy mahorati, sinfdan tashqari faoliyati asosida belgilansa yaxshi bo'lardi.

Gulchehra SHODMONOVA

Attestatsiyani qarang! Malaka sinovi, test, suhbat, yig'ma jild va boshqa hujjatlar kinga kerak? Malaka sinovidan o'tgan o'qituvchini suhbatdan o'tkazishning nima keragi bor? Hujjatlar, diplom, malaka oshirganlik to'g'risidagi sertifikatning o'zi yetarli, menimcha.

G'ayrat QORABEKOV

Har xil qog'ozbozliklar, rasmga tushirib, jo'nat, deyishlar, keraksiz tekshiruvlar o'qituvchining g'ashiga tegadi. Maktabga tekshiruv uchun kelganlar ham faqat qog'oz titishdan nariga o'tmaydi. Undan ko'ra, bolalar bilan suhbat qursin, ularning yuragidagi orzularidan boxabar bo'lsin, maktabga amaliy yordam bersin.

Dilfuza SUVONOVA

Bir o'qituvchining yozganlarini o'qib qoldim. U attestatsiyada oliy toifa balini yiqqan, ammo o'quvchingiz ko'rik-tanlovda o'rin olmagan, maqolangiz gazetalarda chop etilmagan deb suhbatdan yiqitishibdi. Qiziq, qaysi biri muhim: testdan o'tishmi yoki o'quvchilarning muvaffaqiyatga erishganimi?

O'QITUVCHI

Mushtariy muhokamasi

Nopedagog rahbar haqida o'qituvchilar nima deydi?

Bugungi davr maktab direktoridan menejerlik salohiyatiga ega bo'lishni ham talab etyapti. Shu bois Prezidentimizning 2018-yil 15-sentabrdagi "Xalq ta'limi tizimiga boshqaruvning yangi tamoyillarini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarorida bu borada alohida ko'rsatmalar berildi. Shunga muvofiq, Xalq ta'limi vazirligining "Umumta'lim maktabi (maktab-internet) direktorining malaka tasniflarini tasdiqlash to'g'risida"gi buyrug'i qabul qilindi. Unda maktab direktorligiga nomzod rahbarlik lavozimida kamida 3 yil faoliyat yuritgan bo'lishi kerakligi ta'kidlandi. "Telegram" tarmog'idagi "Marifat mushtariylari" guruhida bu mavzu qizg'in bahs-munozaraga sabab bo'ldi.

SIMONA:

— Ta'lim maskaniga nope-dagog shaxsning direktorlik qilishi noto'g'ri. Shunday rahbarlar haqida eshitganman. Biri ilgari tuman hokimi bo'lib ishlagan. Sobiq hokim o'qituvchilarni o'quvchilar yonida juda qo'pol so'zlar bilan urishadi. Yana biri esa nafaqadagi harbiy. U o'zi rahbarlik qilayotgan maktabda harbiylarga xos tartib o'rnatgan. To'g'ri, intizom muhim. Ammo maktabda pedagogik muhit hukmron bo'lishi kerak. O'quvchiga gohida otadek mehribon bo'lish, o'rni kelganda qattiqqo'llik qilish talab etiladi.

Dilnoza AHMEDOVA:

— O'zi oxirgi yillari direktorlarning lavozim majburiyatiga nopedagogik vazifalar yuklanyapti. Tekshiruvchilar ham rahbardan birinchi galda nega maktab tomidan chakka o'tayotgani, qozonxonalar ta'mirlabliligi, kom-

munal to'lovlar kabi masalalarni so'raydi. Qancha darsni tahlil qilding, qaysi yosh kadrda metodik yordam ko'rsatding, deb hech kim so'ramaydi. Shunday ekan ta'limiy boshqaruvdan ko'ra, birinchi o'rinda moddiy-texnik boshqaruvning uddasidan chiqish zarur.

Nargiza ERKINOVNA:

— To'g'risini aytganda, nopedagog rahbarlar maktabga moslasha olmaydi. Bu tajribada kuzatilgan. Pedagoglar jamoasidan tashqari o'quvchilar ham nafaqadagi harbiy direktordan charchadi.

MUZAFFAR:

— "Chumchuq so'ysa ham, qassob so'ysin" degan naqlni xalqimiz bejiz aytmagan. Maktab direktori pedagog bo'lishi kerak. U kasbiy malakasi, axloqi va saviyasi yuqoriligi jihatidan ham pedagogik jamoaga o'rnak bo'la olishi kerak.

Katta jamoani boshqarish uchun shu kasbning ustasi bo'lish lozim. Aks holda jamoada bir-birini tushunmaslik, rahbar va xodimlar o'rtasida to'siq paydo bo'lib boraveradi. Ta'lim juda nozik soha, unga pedagogikani tushunmaydigan odamning kirib kelishi yaxshi emas.

Zebo O'RINOVA:

— Kundan kunga maktabga qo'yiladigan talab kuchaymoqda. Ammo ularning hech qaysisi bilim sifatining oshishiga xizmat qilmaydi. Shunday ekan rahbarning pedagog-nopedagogligining ahamiyati ham qolmadi. Zero, pedagog rahbar ham ta'lim-tarbiya jarayoniga o'zining daxldorligini unutib qo'yadi. Chunki uning boshqa ishlari qalashib yotibdi. Kim rahbarlik qilsa ham o'qituvchilar yuqoridan kelgan topshiriqni so'zsiz bajaruvchi askarga aylanishi kerak. O'zimizni o'zimiz aldashimizdan nima naf? Qog'ozdagi yuqori bilim, hisobotlar, oxiri ko'rinmaydigan hujjatbozlikdan hali-beri qutulmaymiz.

Gulchehra ASHUROVA:

— Shahrimizdagi bir maktabga harbiy soha vakili bo'lgan ayol rahbarlik qilyapti. Bunga o'rganib qoldik. Maktablarning harbiy shtabdan deyarli farqi qolmadi. Yillar davomida komissiyalar, "yuguryur", "quloqsiz" o'quvchilar va ota-onalar shikoyati, davomat, inter-

net-kafelarga reydlar o'qituvchini allaqachon askarga aylantirib bo'lgan.

Ulug'oy XUDOYNAZA-ROVA:

— Ta'lim muassasasining yuragi direktorning o'quv ishlari bo'yicha o'rinbosari hisoblanadi. Shuning uchun direktor boshqa kasb egasi bo'lsa ham, marketing ishi yaxshi yo'lga qo'yilsa, uning sa'y-harakati bilan maktabda ijobiy o'zgarishlar yuz bersa, bunga e'tirozimiz yo'q. Ammo direktorning o'quv ishlari bo'yicha o'rinbosari mahoratli pedagog bo'lishi shart.

Hilola RASHIDOVA:

— Maktabni boshqarayotgan rahbarga pedagogik salohiyat juda zarur. Shundagina u o'qituvchilarning muammo va tashvishlarini, ularga qanday sharoit va muhit yaratib berish zarurligini, o'quvchi bilan muloqot qilish va barchani to'g'ri ta'limiy-pedagogik yo'lga solishning uddasidan chiqadi.

Ravshan MATMUSAYEV:

— Eng to'g'ri yo'l oliy ta'lim muassasalarida ta'lim boshqaruvi yo'nalishini ochishdir. U yerda maktab direktori, o'rinbosarlari, umuman, ta'lim sohasi rahbarlari o'qitilishi kerak. Shundagina boshqaruv salohiyatiga ega pedagog kadrlar soni ortadi. Kelgusida bu borada katta ishlar amalga oshirilishi rejalashtirilgan. Taklifim shuki, bu yo'nalishda tahsil olgan kadrlar maktabda faoliyat boshlagunga qadar ta'lim marketingi yo'nalishidagi malaka oshirish kurslarida o'qisa, maqsadga muvofiq bo'lar edi.

Sahifani Zilola MADATOVA tayyorladi.

O'qituvchi 355 ming so'm nafaqa olyapti

O'tgan yili noyabr oyida qishloqqa bordim. Otam may oyida pensiyaga chiqishi kerak bo'lsa-da, hanuzgacha sarsonligidan nolib qoldi. U bilan tumanimizdagi pensiya jam'armasiga birga bordik. Pastdarg'om tumani, Juma shahridagi peshtoqiga "Xalq qabulxonasi" deb bitilgan kichik binoga kirdik. Biz qidirgan joy shu binoning ikkinchi qavatida ekan. Temir panjarali, sirpanchiq va eni bir metr dan ortiq bo'lmagan zinalardan chiqa boshladik.

Bu yerga keluvchilar asosan pensiya yoshidagilar bo'lib, zinalardan ko'tarilish ularga ancha qiyinligini his qildim. Pastdagi "Xalq qabulxonasi"da na xalq bor, na biror mutasaddi. Yuqorida esa urho-urni ko'ring. Birorta ham eshikda hujjatlarni qabul qilish bo'yicha yorliq yo'q! Bir eshikni taqillatib, ichkari kirdik. Otam stolga bir papka hujjatni qo'ydi. Uni yarim soat titkilagan yigit "Bizga tegishli emas, siz yashaydigan qishloq pensionerlari hujjatini oxirgi eshikdagi Eldor qabul qiladi", dedi. Shunaqasi ham bo'larkan-da, deya hujjatlarni qo'ltiqlab, u ko'rsatgan xonaga yo'l oldik. Bir qizga papkani berdik. U ham yuziga jiddiy tus berib, qog'ozlarni varaqlab ko'rdi. "Hozir Eldor aka yo'q. Erta yoki indin

kelinglar", dedi. O'zimni tutib turolmadim. Ancha tortishuvdan so'ng sal popugi pasaygan qiz "birinchi kirgan xonalarimizga kirib, yana gaplashsangiz qabul qiladi," deya maslahat berdi. Gaplashish! Gaplashish nima degani ekan-a? Yo poramikan?! Birinchi xonaga kirdim. "Nuroniylar shunaqa sarson bo'lishi shartmi?! Senlarni kimdir nazorat qiladimi?!" deganimdan keyin hujjatlarni olib qoldi.

Otam ko'zoynaksiz o'qiy olmagan sabab, arizani o'zim to'ldirdim. Naqd pulmi yo plastik kartochka degan joyiga ikkinchisini belgiladim. Ishlagan joyidan istalgan besh yillik degan joyiga esa, 1993 dan 1998-yilgacha bo'lgan davrni belgiladim. Otamning ishlaganiga universitetda o'qigan davrini qo'shib hisoblaganda 22 yil bo'libdi. 18 yil maktabda matematika fanidan dars bergan. Shunday qilib, ishimiz bitganiga xursand bo'lib uyga qaytdik. Shu yil fevral oyida onam "Otamning pensiyasini qo'shib oldim, kamroq chiqibdi", deb qoldi. Keyin bilsak, otamga jami 355 ming so'm pensiya puli chiqqan ekan. O'qituvchining pensiyasi shuncha bo'lsa-ya?! Kamiga 2019-yildan hisoblangan. Aslida, 2018-yil may oyidan chiqarilishi kerak edi. Otam Primov Bekmurod Eshonqulovich 1958-yil 25-mayda tug'ilgan. To'g'ri, mutasaddi rahbarlar hujjat kech topshirilgan, degan ayb topdi. Ammo kech qabul qilgan o'zlari. Aslida, gap bunda ham emas. Onam ham o'qituvchi, bir

Shu yil fevral oyida onam "Otamning pensiyasini qo'shib oldim, kamroq chiqibdi", deb qoldi. Keyin bilsak, otamga jami 355 ming so'm pensiya puli chiqqan ekan. O'qituvchining pensiyasi shuncha bo'lsa-ya?!

million so'mdan ziyod pensiya oladi. Otamning nafaqasi eng kam ish haqining ikki barobariga ham yetmayapti. Buni izohlab beradigan odam topilmadi. Masala kaftdek ayon. Yo qonunchilimiz to'g'ri emas, yo ijrochilar! To'g'ri, otam oxirgi yillari ishlamagan, lekin shuncha yillik mehnati-chi?! U kishi oqni oq, qorani qora ko'rib, Vatan uchun keragicha xizmat qildi. Bizni halol boqdi. Axir, arizada istalgan besh yillik degan jumalani o'zim to'ldirdim. Qolaversa, kartochkaga degan joyini ham belgilagandim. Lekin amalda bu jihatlar e'tiborga olinmagan.

Yuzlab shogirdlar yetishtirgan matematik, shuncha yillik stajga ega mutaxassis 355 ming so'm pensiya olishi to'g'rimi?

Talant PRIMOV

Oromgoh tarbiyachisiga yordam

Ta'til maroqli o'tishi uchun

Bolalar orziqib kutgan ta'til boshlandi. Uni qayerda va qanday o'tkazish haqida o'quvchilar ota-onalari bilan allaqachon maslahatlashib olgan. Kimdir ta'tilni uyda, ota-onasiga yordam berib o'tkazishni rejalashtirgan bo'lsa, boshqa birov oromgohda hordiq chiqarmoqchi.

Oromgohda dam olishning ham o'z qoidalari bor. Shuningdek, bolalar amal qilishi shart bo'lgan talablar bilan birga tarbiyachilar zimmasiga yuklatiladigan mas'uliyatlar ham mavjud.

Yozgi oromgohlarda dam olishi mobaynida bolalarning yurish-turishi, vaqtini maroqli va mazmunli o'tkazishi, xavfsizligiga tarbiyachilar javobgardir. Ular oromgohda metodik xizmat ko'rsatish, tarbiyaviy ishlarni tashkil etishda pedagoglar va bolalar jamoasining yaqin yordamchisi hisoblanadi. Qolaversa, dam olish maskanidagi shart-sharoit, an'analarni hisobga olgan holda tadbirlar o'tkazilishini belgilaydi. Sayohatga olib chiqilganda, ommaviy tadbirlar o'tkazilayotgan paytda bolalar xavfsizligini ta'minlaydi. Shuningdek, rahbariyat bilan birga kutubxonalar, guruhlar, to'garaklar, sport seksiyalari ishini rejalashtiradi, kun tartibi bajarilishini ta'minlaydi va nazorat qiladi.

Quyida oromgoh tarbiyachisi faoliyatida asqotadigan ba'zi foydali maslahatlarni keltiramiz.

Xalq o'yinlaridan foydalaning

Bugun jangarilikka, vayronkorlikka undovchi kompyuter o'yinlarni soatlab o'ynashi natijasida bolalar, birinchidan, sog'lig'ini yo'qotayotgan bo'lsa, ikkinchidan, ko'nglida yovuzlikka moyillik uyg'onyapti. Oqibatda jismoniy faollikka undaydigan ko'p harakat talab qiladigan xalq o'yinlaridan bebahra qolyapti. Modomiki, bolalar oromgohlarga hordiq chiqarish uchun borar ekan, ularga kompyuter o'yinlaridan dam berib, unutilayotgan, bolalarning sog'lig'i uchun foydali, fikrlashi, jismoniy harakatini faollashtiradigan xalq o'yinlarini o'rgataylik. Bu o'rinda Guljahon Mardonovaning "Farzandingizga o'yinlar" kitobida keltirilgan xalq o'yinlaridan foydalanishni tavsiya etamiz. Shunday o'yinlarga misollar keltiramiz.

Echki, uloq va bo'rilar

O'yinda sakkiz nafar bola ishtirok etadi. Ularning oltovi bo'ri, birov echki va yana biri uning ulog'i bo'ladi. Tasavvur qiling: echki va uloq o'tloqda yurgan edi. Birdan bo'rilarning uvlashi eshitildi. Echki darhol bolasini himoyalashga shaylanadi. Uloq yerga o'tirib oladi. Echki esa har tarafdan tashlanayotgan bo'rilar bilan kurashadi. O'yin davomida qaysi bo'ri echkining qo'liga tushsa, o'yindan chiqadi. Shu tariqa echki o'z hududini, ostonasini himoya qiladi. Agar u jang davomida o'zgina loqayd bo'lsa, bo'ri ulog'ni qo'lga tushiradi.

Bu voqeaband va harakatli o'yin bo'lib, bolalarda o'z uyini, Vatani himoya qilish kabi yuksak fazilatlarini shakllantiradi.

Mo'ljal

Bu o'yin ajdodlarimizning ovga tayyorgarlik mashqi haqida. O'yinda o'nlab bolalar ishtirok etishi mumkin. Ikki nafar bola oq matoga chizilgan yovvoyi hayvon suratini ko'tarib turadi. Qolganlar laxtaklardanandalak kattaligida yasalgan koptokcha bilan yovvoyi hayvon

suratini mo'ljalga oladi. Buning uchun ular har xil qiyiqirillar bilan hayvon atrofiga aylanadi. Va qulay payt kelganda koptokchani suratga otadi. Kimning koptogi suratga tegmasa, kekxa ovchi uni o'yindan chiqarib yuboradi. Oxirida mo'hir ovchi qoladi, demak, u g'olib. Ushbu o'yin voqeaband o'yinlar sirasiga kiradi. Koptokni hayvon suratiga o'tayotganlar sakraydi, yuguradi, qo'lini ko'taradi, bevosita jismoniy mashqlar bajaradi. Bu ularning sog'lom, bo'ychan, irodali, tishriq bo'lishiga zamin yaratadi.

Yong'oq

O'yin uchun bolalar chuqurcha kovlaydi. Tayyor bo'lgach, har biri chuqurcha yonida turib cho'ntagidagi xazira yong'oqlarni bittadan otadi. Kimning yong'og'i eng uzoq joyga tushsa, u birinchi bo'lib chuqurcha ichidagi yong'oqlarni, ya'ni yovvoyi hayvonlarni mo'ljalga oladi. Ishtirokchi mo'ljalni bexato olib yong'og'ini chuqurchaga tushira olsa, u yerda to'planagan yong'oqlar uniki bo'ladi. Qolgan bolalar yana chuqurchaga bir donadan yong'oq tashlaydi. Va yuqorida aytilgan tartib bo'yicha o'yin davom etadi. Qaysidir ishtirokchi navbati yetib kelmagan uchun yong'oqlardan batamom ayrilishi mumkin. Kimdir esa qo'ynini yong'oqqa to'ldirib oladi. Bu o'yin bolalarning o'z ustida ishlashi, harakatini kuchaytirishiga yordam beradi.

Turli jarohat va kasalliklar paytida birinchi yordam

Lat yeganda...

Bolalarda turli ko'rinishdagi lat yeyish holatlari uchraydi. Yiqilish, daraxt yoki baland joylardan tushib ketish, turtinish kabi vaziyatlarda lat yeyish darajasi aniqlanadi va davolanadi. Ungacha birinchi yordam ko'rsatish lozim. Bunda bo'yimodaron jarohatga malham sifatida qo'yiladi. O'simlikning ustki qismi qaynoq suvda ititilib, lat yegan joyga 2-3 soat mobaynida bog'lab qo'yiladi. Bu holat bir necha marotaba takrorlanadi. Aloye ham jarohatga qo'yilsa, og'riqni qoldiradi.

Oftob urganda...

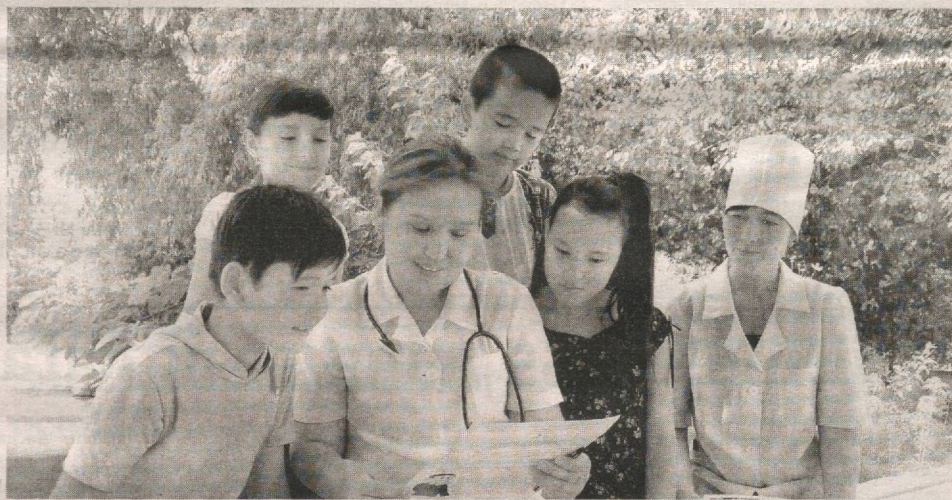
Oftob urish holati yozning jazirama kunlari kuzatilishi mumkin. Buning natijasida kishida lohaslik, kuchli bosh og'rig'i, ko'ngil aynishi, madosizlik, kuchli chanqash yuz beradi. Bunday hollarda oftob urgan bolani salqin joyga yotqizib, ko'p miqdorda ma'danli suv ichiriladi. Shunda organizmdagi zararli moddalar tashqariga chiqadi. Keyin ko'proq sut mahsulotlari, qatq berish zarur. Ko'proq D vitaminiga boy taomlar iste'mol qilinishi kerak.

Isitma ko'tarilganda...

Isitmani tushirishda qariqiz o'simligi urug'i sutga solib qaynatiladi va shu qaynatmadan bemorga ichiriladi. Shuningdek, yana quyidagi shifobaxsh o'simliklar tavsiya etiladi: shotut, ravoch, beshbar, chuchukmiya, kungaboqar. Bundan tashqari kashnich urug'idan 3 choy qoshiq olib, bir stakan qaynoq suvda 15 daqiqa damlanadi. Keyin dokadan suzib o'tkazilib, kuniga 3-4 mahal och qoringa ikki osh qoshiqdan ichiladi.

Kuyganda...

Turli tasodiflar tufayli inson organizmida kuyish yuz berishi mumkin. Bu holat qaynoq suv, olov, quyosh nuri ta'sirida kuzatiladi. Bunda birinchi yordam ko'rsatishda kuyish asoratlari qolmasligini ham hisobga olish kerak. Sabzini qirg'ichdan o'tqazib, kuygan joyga bosish ham tez tuzalishga yordam beradi. Gippokrat kuygan yaralarni tuzatishda anor sharbatidan foydalangan. Ibn Sino kuygan joylarni davolashda aloyening shirasini ishlatgan. Aloye shirasiga 10 gramm kastor moyi, 0,2 gramm sorbon kislotasi, 1,5 gramm tuz qo'shib malham

tayyorlanadi. Ushbu malham kuygan joyga qo'yilsa, jarohat tez tuzaladi.

Hashoratlardan ehtiyot bo'ling!

Bolalar bilan sayrga chiqqanda, tabiat qo'yniga ekskursiyalar vaqti turli hashorotlar "hujum" qilishi mumkin. Oqibatda badanda qichishish, qizarish, shishish, og'riq kabilar yuzaga keladi. Hatto o'ta xavfli ko'rinish — zaharlanish holatlari ham kuzatiladi. Hashorotlar chaqqanida, ayrim bolalarda allergik reaksiya paydo bo'lib, ahvoli og'irlashadi. Bunday noxush holatlarning oldini olish uchun, zarari, tarbiyachi zaharli hashorotlar, ularning yashash tarzi, xususiyatlari, foydali va zararli tomonlari haqida tushuncha berishi zarur. So'ngra ulardan qanday himoyalalanish, saqlanish haqida tushuntiriladi. Bunda asosan, bolalarga quyidagilarga amal qilish lozimligi aytiladi:

— sayrga, tabiat qo'yniga ekskursiyalar vaqtida yengi uzun ko'yak, shim yoki sport formasida bo'lish lozim. Chunki, birinchidan, tana quyoshning noxush ta'siridan saqlansa, ikkinchidan, iloji boricha oyoq-qo'l, bilaklar yopiq holatda bo'ladi, hashorotlar chaqishi uchun imkon qolmaydi;

— hashorotlar asosan o't-o'lanlar orasida bo'ladi, gullarga qo'nadi. Shuning uchun yalangoyoq yurmagan ma'qul.

— kiyimlarning rangiga ham e'tibor berish kerak. Iloji boricha ochiq rangli, sidirg'a kiyimlarni kiygan ma'qul. Chunki hashorotlar aynan rangli, gulli kiyimlarga o'ch bo'ladi;

— yaltiroq taqinchoqlar taqib yurish yaramaydi. Bu ham hashoratlarning e'tiborini tez tortadi;

— boshda albatta qalpoq, shlyapa yoki ro'mol bo'lishi shart. Bu, avvalo, quyosh nuri ta'siridan asrasa, ikkinchidan, asalari, qovoqari, chumakari kabi hashorotlar soch orasiga kirib olsa, o'ralashib, chaqib olishidan saqlaydi;

— ari kosadagi ovqatga tushishidan ham ehtiyot bo'lish kerak. Bilmasdan ovqatga qo'shib og'zingizga solsangiz tilingiz, lunjingiz yo tomog'ingizdan chaqib olishi mumkin. Shuningdek, choynak jo'mragidan choy ichmang, ichida ari bo'lishi mumkin. Tomoqni ari chaqib, bo'g'ilib qolish hollari ham kuzatiladi;

— dam olish xonalarning derazalariga to'r qoplash shart. Hashoratlardan saqlaydigan turli xil vositalardan foydalanib turish ham maqsadga muvofiq. Shunday vositalarni yoningizda olib yursangiz, kerak bo'lganda foydalanasiz.

Asolat AHMADQULOVA tayyorladi.

Zamondosh

89 yoshli onaxon — eng faol kitobxon

Bu yil 89 yoshni qarshilagan Magdaniya Murodimova Kattaqo'rg'on tumanidagi 4-maktab kutubxonasining doimiy foydalanuvchisi. Kutubxonaning yakunlangan o'quv yili sarhisobiga ko'ra, Payshanba shaharchasida istiqomat qiluvchi onaxon eng faol kitobxon, deya e'tirof etildi.

Maktab kutubxonachisi Ra'no Qurbonovanning aytishicha, bu yerda onaxon o'qimagan kitob qolmadi. Yil davomida momo har hafta 5-6 kitob olib o'qidi. Ta'lim muassasasining sobiq o'quvchilari sovg'a qilgan adabiyotlar ham onaxonning nazaridan chetda qolmadi. O'zi kelolmagan vaqtlari kitoblarni maktabda matematika fanidan dars beradigan kelinlari yetkazib turdi.

— Qaynonam uyimizdagi barcha kitoblarni o'qib tugatgan, — deydi momoning to'rtinchi kelinlari Gul-sara Shodiyeva. — Nevara kelinlari 2016-yili O'zbekiston davlat jahon tillari universitetiga o'qishga kirgach, uning ijara uyida 3-4 oy turib, universitet kutubxonasidagi badiiy

adabiyotlarni o'qib keldi. Yaqinda 11-sinf bitiruvchilari kutubxonaga kitob sovg'a qilganini eshitib, ularning mutolaasiga ham allaqachon kirishib ketdi. Uyda kitobni qo'lidan bir zum tushirmaydi. Qolaversa, har yili 2-3 gazeta-jurnalga yillik obuna bo'ladi. O'qituvchi bo'lganim bois, nashrlarda ta'limga doir yoki pedagoglar tajribasidagi yangiliklariga duch kelsa, ba'zan "Mana buni o'qidingizmi, kelin?" deydi. Salkam 90 yoshida ham ro'za tutishni kanda qilmadi. Saharlardan keyin qosh qorayuncha sevimli mashg'uloti bilan bandligi nevara, evaralariga ham o'rnatib bo'lyapti.

— Kitob o'qimasam, kunlarim o'tmaydi, — deydi kitobxon momo.

— Kecha "Oltin zanglamas"ni tugatgan edim. Bugun Said Ahmadning "Ufq" trilogiyasini qayta o'qiyapman. O'g'illarimga rahmat, mutolaa uchun alohida xona, sharoit yaratib bergan. Kitob o'qib, dam olaman. Hozirgacha o'qigan kitoblarning sanog'ini bilmayman, ammo oyiga kamida 20 dan ziyodini qo'ldan o'tkazayapman. Ikkinchi jahon urushidan keyin Rossiyadan kelib, O'zbekistonda qo'nim topdim. Toshkent davlat pedagogika universitetini bitirib, nafaqaga qadar Kattaqo'rg'on tumanidagi 1-maktabda o'quvchilarga o'zbek tili va adabiyotidan saboq berdim. Shu orada 5 o'g'il, bir qizni elga qo'shdim. Ayni kezda o'qiganlarimni ko'proq nevara-chevaralarim, qo'ni-qo'shni bilan bo'lishaman. Mutolaaga oshno tutingan kishi kam bo'lmaydi.

Dilshod RO'ZIQULOV,
"Marifat" muxbiri

408 ishtirokchi orasida birinchi

Shu yilning aprel oyida Rossiya Federatsiyasida o'tkazilgan kimyo bo'yicha Butunrossiya xalqaro olimpiadasida ishtirok etgan o'zbekistonlik yosh olim Jaloliddin Nurmuhamedov 408 nafar ishtirokchi orasida eng yuqori — 93 foiz natijani qayd etib, 1-o'rinni qo'lga kiritdi.

O'quvchilik davridayoq kimyo faniga mehr qo'ygan Jaloliddin Nurmuhamedov ilk izlanishlarini maktabdagi laboratoriya xonasidan boshlagan. Vaqt o'tib, kimyo faniga qiziqishi bo'lg'usi olimni O'zbekiston Milliy universiteti tomon yetakladi. Qahramonimiz talabalik yillari zarur bilimni egallash bilan birga, kimyo bo'yicha o'tkaziladigan fan olimpiadalarida faol ishtirok etib, sovrinlari o'rinlarni qo'lga kiritdi.

Tez orada ustozlarning taklifi bilan o'zi tahsil olgan oliy o'quv yurtining kimyo fakultetida stajyor-tadqiqotchi-izlanuvchi va o'qituvchi, katta ilmiy xodim-izlanuvchi, Fanlar akademiyasining, Umumiy va noorganik kimyo institutida kichik ilmiy xodim lavozimlarida samarali faoliyat olib bordi. Jarayonda ilmiy tadqiqotini rivojlantirib, amaliy va innovatsion loyihalar yaratishga muvaffaq bo'ldi.

2017-yili "Meta-para-almashingan fenollar va β -naftol hosilalarini regioselektiv nitrozlash" mavzusida kimyo fanlari bo'yicha falsafa doktori dissertatsiyasini muvaffaqiyatli yoqladi. Kimyogarning 80 dan ortiq ilmiy maqola va tezislari yurtimiz va jahondagi nufuzli jurnallarda chop etildi.

Hozir ish faoliyatini Yong'in xavfsizligi masalalari bo'yicha fundamental va amaliy tadqiqotlar markazida davom ettirayotgan Jaloliddin Nurmuhamedov markaz jamoasi bilan birga respublikamizda birinchi marta mahalliy xomashyolar, organik to'ldiruvchilar, tayyor hamda yarimtayyor kimyoviy mahsulotlar asosida import o'rni bosuvchi, olovda yonmaydigan, suvda cho'kmaydigan, yuqori g'ovaklikka ega ultra yengil kimyoviy mahsulotni sintez qilishga muvaffaq bo'ldi. Olimlarning ta'kidlashicha, ushbu ixtiro o'ta yuqori haroratda ham is gazi va zaharli gazsimon moddalar hosil qilmaydigan, ekologik toza mahsulot hisoblanadi. Kelgusida mazkur kimyoviy mahsulot asosida yong'in xavfsizligini ta'minlashning zamonaviy asoslari yaratilsa, ajab emas.

Fayzulla NURQULOV,
Yong'in xavfsizligi instituti kafedra boshlig'i,
texnika fanlari doktori

O'tgan davr mobaynida maktabgacha ta'lim tizimida sog'lom va har tomonlama rivojlangan avlodni shakllantirishga qaratilgan kompleks chora-tadbirlar amalga oshirildi. Ammo tan olish kerakki, sohada hali hal etilishi zarur bo'lgan muammolar talaygina. Xususan, maktabgacha ta'limni boshqarishning amaldagi holati tizimli muammolarni o'z vaqtida aniqlash va bartaraf etish, mazkur sohada innovatsion texnologiyalarni ishlab chiqish va joriy etish imkonini bermayapti.

MTMdagi muammolar yechimi

maktablar uchun ham foydali

Mamlakatda aholi sonining o'sishi ayrim maktabgacha ta'lim muassasalarining haddan tashqari bandligiga olib kelmoqda. Shuningdek, MTMning o'quv-metodik, didaktik materiallar, o'yinchoqlar, badiiy adabiyotlar bilan ta'minlanish darajasi zamonaviy talablarga javob bermaydi. Kadrlar tayyorlash va ularning malakasini oshirishning amaldagi tizimi bolalarni tarbiyalash va har tomonlama rivojlantirish masalalarini professional darajada hal eta oladigan yuqori malakali mutaxassislar bilan ta'minlay olmayotgani, maktabgacha ta'lim muassasalari xodimlarini moddiy rag'batlantirish tizimining past darajada ekani malakali kadrlarni jalb qilish imkonini bermayapti.

Ta'limdagi islohotlarning bajarilishi ko'p jihatdan tarbiyachi pedagoglarga bog'liq. Ammo bugungi kunda tarbiyachi pedagoglarning samarali faoliyat yuritishi va, umuman, maktabgacha ta'lim sohasini malakali, bilimlari kadrlar bilan ta'minlashda qator muammolar paydo bo'lyapti. Xususan, oylik ish haqining juda kamligi MTM tarbiyachilarining ijtimoiy mavqeyi pasayib ketishiga sabab bo'ldi.

Shaxsiy kuzatuvlar asosida aniqlangan natijalar asosida hududimizdagi MTMlar bilan hamkorlikni yangi bosqichda amalga oshiryapman. Buning uchun "Yo'l xaritasi" tuzib, aniq rejalarni belgilab oldik. Natijada keyingi paytda yuqoridagi kamchiliklar qisman bartaraf etilgani kuzatildi.

Buning natijasida maktab pedagoglarida ham muayyan muammolar tug'ilmog'ida. Jumladan, MTMdagi maktabga kelgan bolalar talab darajasida tayyorgarlikka ega emas. Shu jihatlarni inobatga olgan holda, MTM va maktab hamkorligini yanada rivojlantirish mavjud kamchiliklarni yechishda muhim ahamiyatga ega. Tajribadan kelib chiqib aytish mumkinki, quyidagi kamchiliklar MTMlarning samarali faoliyatiga to'siq bo'lyapti:

- ➔ MTMga kelgan bolalarning tayyorgarlik darajasi o'rtasidagi sezilarli farq;
- ➔ guruhlarda bolalar sonining ko'pligi;
- ➔ MTMlarda bola "men"i shakllantirilmay, mustaqil fikrlashi, xohishi inobatga olinmasligi;
- ➔ bolaning to'liq rivojlanishi uchun har xil maxsus o'yinchoqlar yetarli emasligi;
- ➔ kunlik taomnomaga meva-sabzavotlar, sut-qatiq, go'sht-baliq mahsulotlarining me'yorida kam kiritilishi;
- ➔ qobiliyatli bolalar guruhlari yaratilmagani;
- ➔ bolalarni kattalarning mehnati bilan tanishtirishda amaliy ekskursiyalar uyushtirilmasligi;
- ➔ yod tanqisligining oldini olish maqsadida dori-darmonlar tarqatilmagani.

Shaxsiy kuzatuvlar asosida aniqlangan natijalar asosida hududimizdagi MTMlar bilan hamkorlikni yangi bosqichda amalga oshiryapman. Buning uchun "Yo'l xaritasi" tuzib, aniq rejalarni belgilab oldik. Natijada keyingi paytda yuqoridagi kamchiliklar qisman bartaraf etilgani kuzatildi.

Shahlo MINGBOYEVA,
Chilonzor tumanidagi
168-maktab direktori o'rinbosari

O'zbek tarixini yaratganlar

Biz ko'p yillar mobaynida tarixni xalq yaratadi, deb uqtirdik, tarix darsliklarida yozib keldik. To'g'ri, da'voda qaysidir ma'noda haqiqat ham bor. Biroq tarixni ma'rifatli ziyolilar, donishmand, yuksak ma'lumotli odamlar yaratadi, desak to'g'ri bo'ladi. To'maris, Beruniy, Ibn Sino, Ahmad Farg'oniy, Jaloliddin, Amir Temur, Chingizxon, Alimqul lashkarboshi, Mahmudxo'ja Behbudiy, Cho'lpon, Fitrat, Madaminbek, Habib Abdullayev... Eh-he, yana qanchadan qancha mard insonlar tariximizni yaratgan. Men "Guliston" jurnalida ishlab yurganimda Furqat, Muhiddin Qori Yoqubov, Mannon Uyg'ur, Tamaraxonim, Shukur Burhonov singari o'z hayotini xalqimiz tarixini bunyod etishga bag'ishlagan buyuk insonlar, ularning bu yo'ldagi buyuk xizmatlarini jurnalimizda keng yoritganmiz. Bu ulug' zotlar O'zbekistonning boy va shukuhli tarixini yaratganlar. Biroq bunday ergu ishlarimizga "o'tmishni ideal-lashtirish" degan tamg'a bosilib, ko'pincha tahririyatlardan qaytgan, agar chiqarsak, jazolanganmiz. Bu — mustamlakachilarning doimiy a'moli edi. Biz o'zbeklar beg'am, loqayd xalqimiz, afsus! Hamma narsa o'z-o'zidan bo'ladigandek, ishlarimizni chet-

dan o'zgalar kelib, bitirib beradigandek. Tariximizni haqiqiy yoritishda esa ahvol juda tang. Biz tariximizni yaratgan buyuk insonlar nomlarini ko'pincha yoddan chiqarib qo'yamiz. Bugungi kunda ana shu ayanchli ahvolga barham berish boshlandi (masalan, "Islomxo'ja" filmi). Bu quvonchli voqea. Kinoni rivojlantirishga Yurtboshimiz katta e'tibor qaratmoqda. Nasib etsa, o'zbek filmlari ham "Tohir va Zuhra" filmi kabi dunyoda dovruc qozonajak. Bu filmlarda tariximizni yaratgan qahramonlar asosiy o'rin tutadi.

"Ma'rifat" gazetasi bu xayrli ishga baholi qudrat hissa qo'shmoqda. Shu maqsadda yangi — "Qalbimdagi nur" ruknini ochdi. Bu ruknda o'zbekning haqiqiy tarixini yaratgan shaxslar to'g'risida farzandlari otalari haqida hikoya qiladilar.

Xalqimiz ota-onasini yaxshi ko'radi, hurmat qiladi. Biroq ba'zan e'tiborsiz ham bo'ladi. Maqsadimiz hayotligidagina emas, bu dunyodan ketganda ham ularning xotirasini qalblarimizda saqlash. Chunki ular shunga munosib. Otalarimiz buyuk ishlarni amalga oshirganlar.

Taassufki, hozirgi avlod shunga munosibmi? Beruniydan keyin o'zbek geologiya fanini yuksak darajaga olib chiqib, dunyoga tanilgan Habib Abdullayev, ulug' tarixchi va arxeolog Yahyo G'ulomov, yetuk faylasuf Omonulla Fayzullayev, buyuk adib va olim Maqsud Shayxzoda, sevimli aktyor Shukur Burhon, kinorejissor Nabi G'aniyev, Mukarrama Turg'unboeva kabi madaniyat arboblari millatimiz faxridir. Bu zotlar haqida badiiy yuksak kitoblar, filmlar yaratilishi kerak emasmi! Bu ishlar qilinmadi. Ustiga-ustak, ular quvg'inga uchradi, qamoqlarga tashlandi, qirg'in-qatag'on etildi. Endilikda ancha erkin nafas ola boshlaganimizda erkin bo'laylik: bukilgan yelkalarimizni bunday tik tutaylik, ozod odam bo'laylik.

Xalqimiz mard, irodasi mustahkam xalq. Biz qanday mahrumliklarni, shafqatsiz yillarni boshimizdan kechirdik. Biroq shunday qattol janglardan keyin ham g'ayratimiz, shijoatimiz so'nmadi. Qahramon jangchilarimiz — urushdan so'ng o'zbek kibernetika sohasini yaratgan akademik Vosil Qobulov, janglarda 63 fashistni yer tishlagan snayper akademik Matyoqub Qo'shjonovning nomlarini keltirish

Yangi rukn:

Qalbimdagi nur

mumkin. Bu ulug' inson Fitratdan keyin o'zbek adabiyotshunoslik va munaqqidligini baland mavqega ko'tardi.

Akademik Qo'shjonovning avtobiografik trilogiyasining bir kitobi "Dagish" deb nomlangan. Dagish, bu — Amudaryoda har yili ko'klamda buyuk daryo o'z o'zanidan chiqib, dahshatli kuchga aylanadi. Bu vayronkor qudrat qishlog'-u shaharlarni o'z domiga tortadi. Xalqimiz taqdiri ham ketma-ket dagishlar bilan o'tdi: rus bosqini, 1916-yil qo'zg'oloni, milliy ozodlik muhorabalar, 1937-yil...

Bizning alplarimiz ana shu fojili va mardona davrlarni boshdan kechirdi, biroq o'zligini saqlab qoldi, nimalarga qodirligini ko'rsatdi. Bu hayot qahramonlaridan munosib zuryodlar qoldi.

O'zbeklar ana shunday matonatli, mardona xalq! Biz o'zbek tarixini yaratganlarning farzandlari tomonidan otalari haqida hikoyalar tinglamochimiz. Bu hikoyalar ko'pchilik uchun bir ibrat, bir o'rnak bo'ladi deb o'ylaymiz.

Mahmud SA'DIY,
O'zbekiston Respublikasida xizmat
ko'rsatgan jurnalist,
Respublika xalq ta'limi a'lochisi

kibernetik bo'lmaganimda, alpinistlar bilan tog'larda yurardim", deb yozgan.

Biz yoshligimizda ko'p yillar davomida yoz mavsumini adam va opam bilan birgalikda Ohangaron tog'larida, Lashkarak qishlog'ida — otam institut xodimlari uchun tashkil qilgan dam olish maskanida o'tkazardik. Bu go'sha adamning eng yaxshi ko'rgan maskani edi. Bolalarimiz kichkinafigida bobosi bilan yetaklashib tog' aylanib kelishar, bu sayohatlarda ular bilan tabiat go'zalliklari va muammolari haqida suhbatlashardilar.

Arxiv surat.

Esimni tanibmanki, adamning vaqtini bo'sh o'tkazgan paytini esolmayman. G'oyalarga shunchalik boy ediki, ularning hammasini amalga oshiray, hayotga tatbiq qilay, deb tinmasdi. Ko'pchilik u kishi haqida oilasiga ham vaqt ajratmay, faqat ish bilan mashg'ul bo'lgan deb o'ylardi. Adamning har bir harakati, gap-so'zlari, atrofda qilargacha muomalalari, ayniqsa, o'z ishiga munosabatlari biz uchun ibrat edi.

Esimni tanibmanki, adamning vaqtini bo'sh o'tkazgan paytini esolmayman. G'oyalarga shunchalik boy ediki, ularning hammasini amalga oshiray, hayotga tatbiq qilay, deb tinmasdi. Ko'pchilik u kishi haqida oilasiga ham vaqt ajratmay, faqat ish bilan mashg'ul bo'lgan deb o'ylardi. Adamning har bir harakati, gap-so'zlari, atrofda qilargacha muomalalari, ayniqsa, o'z ishiga munosabatlari biz uchun ibrat edi. Ammo biron biz tushunolmagan masalani tushuntirib berishdan erinmasdilar. Savolimizga doim atroflarga javob berar, qiyin masalalarni ham sodda qilib tushuntirardilar. Bu tarbiya emasmi?!

Esimda, bir marta men yoshligimga borib, "Mayli, institutdagi eskiroq bo'lsa ham, biron kompyuterni menga bering", deganimda, otam qisqa qilib, "U — ishxonaniki", degandi. Shunda sal ranjiganman ham. Lekin keyinroq noo'rin ranjiganimni tushunganman. Bu tarbiya emasmi?!

Endi o'ylasam, adam hayotda muhimni nomuhimdan juda to'g'ri ajratgan ekan. Har qanday oilaviy muammoga asabiy-lashib, ikir-chikirlarga o'rallashib yurmagani uchun ham katta ishlarni amalga oshira oldilar. Ba'zida odamlarning mayda tashvishlardan katta fojia yasashga urinishini ko'rsam, adam ko'z oldimga keladi. "Muammoni hal qilish kerak, uning ichiga kirib ketib, o'rallashib qolish kerak emas", derdi u kishi.

Insonga kundalik hayoti uchun uncha ko'p narsa kerak emas. Ammo fan va texnika yutuqlari, taraqqiyot insonni yaxshi va farovon turmush kechirishga undaydi, bu — tabiiy hol. Ammo maqsadni to'g'ri qo'yib, unga erishish yo'llarini to'g'ri tanlash, ya'ni odamgarchilikka, insonning o'z tabiatiga, qolaversa, qonunchilikka qarshi bormasdan maqsadga erishish, bu — san'at, o'zini o'zi boshqara olish san'ati.

Adam va onam mana shu san'atga erishgan insonlardir. Ularning bunday dunyoqarashi katta tarbiya maktabi. Onam "Siz kimning farzandi ekanligingizni unutmang. O'zi-nigizni kamtar tuting. Havolanmang", — deb uqtirardi...

Hozirgacha adamni bilgan kim bilan ko'rishmay, u kishining yaxshiliklarini to'lqinlanib, minnatdorlik hissi bilan so'zlab berishganida shunday faxrlanib ketamanki, men faqat O'zbekistonda kibernetika fani asoschisining farzandi emas, balki eng yaxshi insonning qiziman: "Adajon, sizning oilangiz faqat biz emas, balki butun kibernetika instituti edi. Ayniqsa, yoshlarni juda yaxshi ko'rardingiz. 70 nafarga yaqin fan nomzodi, 45 fan doktori, yana sizlarning maslahatlaringiz, yordamingiz bilan olim bo'lgan qanchadan qancha yoshlar bor edi. Bunday ko'p shogird chiqargan odam, meningcha, O'zbekiston tarixida yo'q! Siz bitta oilani emas, fan sohasining yoshlarini ham tarbiyalab ketdingiz", — deyman beixtiyor, qayta-qayta.

Adam bilan onamning o'zaro munosabatlari alohida bir olam. Bu olamda ortiqcha oh-vohlar yoki ovoz ko'tarib munosabatlarni hal qilishlar bo'lmagan. Har holda, bunday vaziyatlar chetdan bilinmas, oiladan tashqariga chiqmasdi. Ularning munosabatlari o'zaro hurmat, muhabbat, hamfikirlikka qurilgan edi. Onam urushning eng qizg'in paytida — 1943-yili o'rta maktabni bitirib, Toshkent politexnika institutining kimyo-texnologiya institutida o'qigan va necha yillar o'z sohalari bo'yicha ishlagan. Ammo oila, farzandlar deb ishdan ketgan. Onam adaming boshqacha hayot kechira olmasligini yaxshi tushunardi va oilaviy muammolari o'z bo'yinlariga olishga urinardi. Tabiatan og'ir va nihoyatda oqila ayol bo'lganliklari uchun oilaviy muammolarni bosqilik bilan hal qilib, adamingcha yetib bormasligiga harakat qilardi. Ammo biron masala bilan murojaat qilsak, "Shoshmay tur, adangdan so'ray", — deb, o'z qarorini adammikidek qilib bildirardi. Biz kattaroq bo'lib, onamning bu "hiyla"larini tushunib yetganimizda ham, bilib bilmaganga olardik yoki kulib qo'ya qolardik. Keyinchalik

onamlarning oilada tutgan bu "siyosat"i tufayli oilaboshining o'rni va hurmati farzandlar oldida doim joyiga qo'yilishi kerakligini anglab yetdik. Nimaiki yaxshi fazilat bo'lsa, barchasi onamda bor edi. Adam onamni nihoyatda hurmat qilar, qadrlar, undan nihoyatda minnatdor edi. Lekin bu munosabat ham chiroyli so'zamollikka bildirilmas, balki turli hayotiy vaziyatlarda aytilgan so'zlar, tashlangan nigohda namoyon bo'lardi.

Uyimizda adaming oldiga ish, biron maslahat yoki yordam so'rab kelgan mehmonlar bo'lmagan kun kam edi. Onamning dasturxonlari doim ochiq edi. Kelgan mehmon borki, bir kosa ovqat ichirmay jo'natmasdi. Ba'zida xijolat ham bo'lib qolishardi. "Axir, biz o'z ishimiz bilan keldik, ovora bo'lmang, kennoyi!", deyishlariga qaramay onam bir zunda dasturxon tuzardi. Mehmonlar kitob-qog'ozlarini yig'ib, ketishga taraddudlanganlarida, "Kennoyinglar ruxsat bersin, bo'lmasa", deb, "Opa(adam onamni biz kabi, ko'pincha, toshkanchasiga shunday chaqirardilar), bular ketaman deyaпти, fотиha bering", deya onamni chaqirardi. Bu bilan go'yo ishimiz qanchalik muhim bo'lmasin, uyimizning bekasi e'zozli va e'tiborli, demoqchi bo'lardi. Kibernetiklarning hammasi adam bilan ish bitirsa, ayollari kelib onamga dardini aytardi. Ular ko'p narsalarni men kelinoyimdan o'rganganman, derdilar. Onam ba'zida hazillashib "Shu otangga chidab yurganimga hayronman", — deb qo'yardilar. Keyin darrov ortidan "Otangdek odam yo'q", — derdilar. "Opa, afsuslanmaysizmi, ishlay olmadingiz, ilmiy ishingizni oxiriga yetkaza olmadingiz", — dedim bir kuni. "Nega afsuslanaman. Mening 5 diplomim bor. Ana sandiq to'la otangning diplomlari ham meniki", dedilar.

Otajon!

Farzand uchun ota-ona bilan faxrlanishdek baxt bo'lmasa kerak! Biz — beshovlon farzandlaringiz shunday baxtga muyassarniz va bir umr shu baxtga munosib bo'lishga intilib yashaymiz!

Ra'no QOBULOVA

Vosil Qobulovning qizi R.Qobulova ToshDU filologiya fakultetini bitirgan. O'zR FA Adabiyot muzeyida 30 yil ishlagan, dotsent.

Charos YOQUBOVA tayyorladi.

O'zbek kibernetikasining otasi

Adamizni eslasam, xayollar har tomonga biri-birini quvib ketadi va bir manzara bot-bot ko'z oldimga keladi. Dala hovlimiz... Oqshom payti. Adamlar kesilgan daraxt shoxlaridan gulxan yoqib unga tikilib o'tiribdilar(bu ularning yaxshi ko'rgan mashg'ulotlaridan biri edi). Yonlarida qog'oz, kitob, ruchka. Egnilarida gulxan uchqunlarining izlari qolgan chopon. Nimalar xayolingizdan o'tayapti, adajon?! Institut bilan bog'liq navbatdagi muammomi? Nufuzli ilmiy anjumanlardan birida qatnashuvmi? Shogirdingizning yaqin kunlardagi dissertatsiya yoqlashi tashvishlarimi? Axir, butun umringiz respublika ilm-fani rivojiga, shu yo'lda malakali mutaxassislar tayyorlashga bag'ishlandi-ku.

Otam Ikkinchi jahon urushidan qaytgach, Toshkent temiryo'l transporti muhandislari institutini tugatdi. 1952-yili nomzodlik, 1959-yili doktorlik dissertatsiyalarini yoqladi, 1957–1963-yillari O'zbekistonda axborotlashtirishni boshlab bergan O'zR FA Matematika institutining hisoblash texnikasi bo'limini boshqardi, 1966–1978-yillari yaratilishida o'zlari yetakchilik qilgan O'zR FA Hisoblash markazli kibernetika institutining direktori lavozimida, 1978–1992-yillari sobiq ittifoq Fanlar akademiyasi sistemasida birinchi va yagona "Kibernetika" ilmiy-ishlab chiqarish birlashmasining bosh direktori lavozimida ishladi; O'zbekiston FA haqiqiy a'zosi (1966), 1971-yili Beruniy nomidagi Davlat mukofotiga, 1977-yili "O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan fan va texnika arbobi" faxriy unvoniga, 1998-yili "El-yurt hurmati" ordeniga sazovor bo'ldi.

Bir necha satrga jo bo'lgan bu ma'lumotlar ortida qancha mehnat, fidoyilik, qancha asabbuzarlik turganini har bir odam anglab yetishi qiyin emas. Mening xotiramga yana adam va yaqin shogirdlarining yarim tungacha uyimizda maslahatlashishlari, Markazga son-sanoqsiz xizmat safarlari, ba'zida tuni bilan adaming ish xonalarida yonib turgan chiroq, onamning xavotirli ko'zlari keladi.

Bu satrlar ortida faqat otamizning emas, balki qanchadan qancha shu soha qaldirg'ochlari bo'lgan fidoyilarning taqdiri... Hisoblash markazi ish boshlagan dastlabki paytdan e'tiboran qanchadan qancha o'zbek yigit-qizlari sobiq SSSRning yetakchi ilmiy markazlariga hisoblash mashinasida ishlash va dasturlashni o'rganish uchun yo'l olgan. Keyinchalik "Kibernetika" ilmiy-ishlab chiqarish birlashmasi ilmiy salohiyati bo'yicha sobiq ittifoqning shu sohada yetakchi ilmiy markazlari bilan tenglashish darajasiga yetdi.

Mustaqillik yillari respublikamizning jahon axborotlashtirish sistemasiga nisbatan oson kirib borganida otamning va u kishi tarbiyalab ketgan mutaxassislarning xizmatlari katta ekanini ko'pchilik e'tirof etadi.

Men otamning ilmiy merosi va uning uzoq vaqt respublikamiz ilm-faniga foyda keltirishi haqida gap yuritmoqchi emasman. Chunki bu alohida hikoya. Qolaversa, men mutaxassis emasman. U kishining bir farzandi sifatida hayotidagi ayrim ibratli esdaliklarim bilan o'rtoqlashmoqchiman.

Adam 1942-yili O'rta Osiyo davlat universitetining uchinchi kursidan ko'ngillilar qatorida Ikkinchi jahon urushi janggohlariga ketgan, harakatdagi armiya safida

Arxiv surat.

avval aloqachilar otryadida, keyinchalik razvedkachilar otryadida Stalingrad dan to Kenigsberggacha yo'l bosib o'tgan, bir necha bor yaralangan, bir qancha jangovar orden va medallari bor. U kishi 9-may kunini o'zlarining haqiqiy tug'ilgan kunlari deb hisoblardilar va shu kuni uyimizdan shogirdlari, tanish-bilishlarning qadami uzilmasdi. Biroq otamiz urush xotiralarini aytib berishni yoqtirmasdi, so'raganimizda ham: "Ana, urush haqidagi kinolarni ko'r", — deb qo'ya qolardi.

Keyinchalik men bu xislat ko'pchilik urush qatnashchilariga xos ekanini bildim. Adam o'z sohalari bo'yicha ko'plab ilmiy asarlarning muallifi. Shu bilan birga, u kelajak yoshlarniki ekanini hamman taranroq anglagan, shu bois otam kibernetika fani o'zi nima, u nimalarni o'rganadi-yu nimalarni o'rgatadi, kibernetikaning kundalik hayotimizdagi o'rmi qanday degan savollarga javob berish uchun aynan yoshlarga bag'ishlab bir qancha ilmiy-ommabop risolalar ham yarat-

dilar. "Qaysi vaqtda?", — deb o'ylarsiz. Bunga tunlar-u dam olish kunlari bag'ishlangan edi. Shulardan birinchisi "Aql mo'jizasi" 1974-yili nashr etilgan. Keyin turli yillari chiqqan "Kibernetika va biologiya", "Kibernetika va biosfera", "Inson va EHM", "Hujayra kibernetikasi", "Bionika — kelajak fani" kabi kitoblar ham shu uyqusiz tunlarning mevasi bo'ldi. Inson kasbini shunchalik sevishi mumkin ekan-da!

Buyuk olim yoshlar uchun Toshkentdagi uchta maktabda kibernetikaning asosini tashkil qilgan informatikani maxsus o'rganadigan sinflar tashkil qildi. O'tgan asrning 70–80-yillari Toshkent davlat texnika universitetida axborotlashtirilgan boshqaruv sistemalari fakulteti, Milliy universitetda amaliy matematika fakulteti, Toshkent xalq xo'jaligi (hozirgi Toshkent davlat iqtisodiyot) universitetida iqtisodiy kibernetika fakulteti tashkil topdi. Qarangki, bugungi kunda joriy etilayotgan uzluksiz ta'lim sistemasini adam o'sha davrdayoq o'z sohalarida qo'lladilar. Talabalarning konferensiyalarida qatnashib, iqtidorli yoshlarni tanlab, institutga ishga taklif qilardilar. Shu bois bu yerda o'z kasbining fidoyilari yig'ilgandi.

Sobiq ittifoq paytida otamizga qarshi bot-bot "kampaniya"lar uyushtirilib turardi. Hattoki institut osmonida qora bulutlar paydo bo'lganida ham, tuhmat toshlari otliganda ham otamdan biror shikoyat so'zi eshitmagamman. 1986-yildan boshlab 2,5 yil mobaynida institut respublika Markazqo'mi, Vazirlar kengashi va prokuratura tomonidan uchyuqlama g'alvirdan o'tkazildi. Ilmiy izlanishlar izdan chiqayozdi. Otamizga nisbatan bildirilgan dashnomlardan biri "Qobulov faqat o'zbeklarni ilgari suradi, fan nomzodi va fan doktori bo'lishiga yordam beradi" degan iddao edi. Gazetada ham uyushtirilgan katta maqola chiqqan edi. Esimda, bir kuni

men u kishiga aytdim: "Ada buni o'qib, menga alam qilib ketyapti. Siz qanday chidayapsiz?". "Qizim, — dedilar, — men besh yilga yaqin urushda bo'ldim. Qancha birodarlarimdan ayrildim. Urushning har bir kunida o'lib ketishim mumkin edi. Ammo qaytib keldim, sizlar tug'ildinglar, shuncha ish qildim. Bularning qarshisi-da bunday gaplar muhim emas". Ammo bu "muhim" bo'lmagan gaplar otamning mustahkam sog'liqlariga katta ziyon yetkazardi.

Adam faqat o'z sohalari-yu unga bog'liq ishlar bilangina band bo'lib qolmagan. U kishi mumtoz o'zbek musiqasi va adabiyotini sevar, juda teran anglardi. Erkin Vohidov ijodiga ixlos ko'ygandi, adabiyotshunos olimlar Hamid Sulaymon, Matyoqub Qo'shjonov, Izzat Sulat, Omonulla Fayzullayev, Aziz Qayumov, tanqli ko'z shifokori Mahamadjon Komilov(hammalarining go'rlari to'la nur bo'lsin!) va yana ko'p shoir-u olimlar bilan yaqin do'st bo'lgan. Pirimqul Qodirovning "Yulduzli tunlar" romani kuchli tanqidga uchragan bir vaqtda adam uni yoqlab maqola yozgandilar. Uy kutubxonamizda ilmiy kitoblardan tashqari jahon va o'zbek adabiyoti namoyandalari-ni asarlari juda ko'p edi. Bu kitoblarning ko'pida mualliflarning dastxatlari bor. Biz, farzandlar ularni hozirgacha saqlab kelimiz.

Adam hatto ta'til vaqtini ham ko'pchilik odatlangan tarzda o'tkazmasdi. Tog'larni juda-juda sevardi. Toshkent atrofidagi, respublikamizning boshqa hududlaridagi tog'larda otamizning qadamlari borib yetmagan yerlar kam bo'lsa kerak. Dam olishga ketishdan oldin, avvalo, bita chamadonga kitoblar va qo'lyozmalar joylanardi. U yerlardagi qishloq aholisi, cho'ponlar otamizni juda yaxshi tanirdi, hozirgacha katta avlod vakillari otamni eslaydi. Yozib qoldirgan esdaliklarida "Agar

2018-2019-o'quv yili yakuni bo'yicha ta'lim muassasalari kutubxona jamg'armasi hisobidan chiqarilishi lozim bo'lgan darsliklar va o'quv-metodik qo'llanmalar ro'yxati

t/r	t/r	Darsliklar va o'quv-metodik qo'llanmalarining nomi	Sinfi	Ta'lim tili	Muallifi	Nashr etilgan yili	Og'irligi (gr.)
1-sinf darslik to'plamlari							
1	1	Alifbe	1	o'zbek	R.Safarova va b.	2018	236
2	2	Ona tili	1	o'zbek	T.G'afforova va b.	2018	180,5
3	3	O'qish kitobi	1	o'zbek	T.G'afforova va b.	2018	202
4	4	Matematika	1	o'zbek	M.Ahmedov va b.	2018	278,5
5	5	Atrofimizdagi olam	1	o'zbek	N.Mamadina va b.	2018	111,5
6	6	Tasviriy san'at	1	o'zbek	R.Hasanov	2018	111
7	7	Musiq	1	o'zbek	H.Nurmatov va b.	2018	124
8	8	Odobnoma	1	o'zbek	O.Hasanboyeva va b.	2018	110
9	9	Teknologiya	1	o'zbek	I.Mannopova va b.	2018	135
10	10	Ingliz tili "Kids' English-1"	1	o'zbek	M. Irsulov va b.	2018	296,5
11	11	Nemis tili "Deutsch mit spaß-1"	1	o'zbek	M.Daxodjayeva va b.	2018	296,5
12	12	Fransuz tili "Hirondelle"	1	o'zbek	S.Rahmonov va b.	2018	296,5
3-sinf darslik to'plamlari							
13	1	Ona tili	3	o'zbek	S.Fuzailov va b.	2016	210
14	2	O'qish kitobi	3	o'zbek	M.Umarova va b.	2016	292
15	3	Matematika	3	o'zbek	S.Burxonov va b.	2016	285
16	4	Tabiatshunoslik	3	o'zbek	A.Bahromov va b.	2016	181
17	5	Tasviriy san'at	3	o'zbek	M.Isakova va b.	2016	206
18	6	Musiq	3	o'zbek	H.Nurmatov va b.	2016	157
19	7	Odobnoma	3	o'zbek	M.Xoliqova va b.	2016	140
20	8	Teknologiya	3	o'zbek	X.Sanaqulov va b.	2016	104
21	9	Russkiy yozuk	3	o'zbek	N.Sergeyeva	2016	206
6-sinf darsliklari							
22	1	Fizika (Ayrim fanlarga ixtisoslashtirilgan davlat umumta'lim maktablari uchun)	6	o'zbek	N.Turdiyev	2014	290
7-sinf darsliklari							
23	1	Algebra (Ayrim fanlarga ixtisoslashtirilgan davlat umumta'lim maktablari uchun)	7	o'zbek	M.Mirzaahmedov va b.	2014	367
24	2	"Fly High English 7"	7	o'zbek	L.Soy va b.	2013	220
25	3	«Assalom, Deutsch 7»	7	o'zbek	N.Suxanova va b.	2013	226
26	4	«Bon voyage 7»	7	o'zbek	V.Buxin va b.	2013	342
8-sinf darslik to'plamlari							
27	1	Ona tili	8	o'zbek	M.Qodirov va b.	2014	176
28	2	Adabiyot (1-qism)	8	o'zbek	Sultonmurod Olim va b.	2014	224
29	3	Adabiyot (2-qism)	8	o'zbek	Sultonmurod Olim va b.	2014	224
30	4	Algebra	8	o'zbek	Sh.Alimov va b.	2014	298
31	5	Geometriya	8	o'zbek	A.Rahimqoriyev va b.	2014	252
32	6	Kimyo	8	o'zbek	L.Asqarov va b.	2014	293
33	7	Geografiya	8	o'zbek	P.Musayev va b.	2014	226
34	8	Fizika	8	o'zbek	P.Habibullayev va b.	2014	250
35	9	Odamlar va uning salomatligi	8	o'zbek	B.Aminov va b.	2014	193
36	10	O'zbekiston tarixi	8	o'zbek	Q.Usmonov va b.	2014	93
37	11	Jahon tarixi	8	o'zbek	U.Jo'rayev va b.	2014	194
38	12	O'zbekiston davlati va huquqi asoslari	8	o'zbek	O.Karimova va b.	2014	269
39	13	Iqtisodiy bilim asoslari	8	o'zbek	E.Sariqov va b.	2014	219
40	14	Chizmachilik	8	o'zbek	I.Rahmonov	2014	156
41	15	Russkiy yozuk	8	o'zbek	M.Rojnova va b.	2014	193
42	16	Algebra (Ayrim fanlarga ixtisoslashtirilgan davlat umumta'lim maktablari uchun)	8	o'zbek	M.Mirzaahmedov va b.	2014	367
9-sinf darslik to'plamlari							
43	1	Ona tili	9	o'zbek	N.Mahmudov va b.	2014	178
44	2	Adabiyot (1-qism)	9	o'zbek	Q.Yo'ldoshev va b.	2014	235
45	3	Adabiyot (2-qism)	9	o'zbek	Q.Yo'ldoshev va b.	2014	235
46	4	Algebra	9	o'zbek	Sh.Alimov va b.	2014	317
47	5	Geometriya	9	o'zbek	E.Sariqov va b.	2014	220
48	6	Kimyo	9	o'zbek	L.Asqarov va b.	2014	283
49	7	Geografiya (Jahon iqtisodiy-ijtimoiy geografiyasi)	9	o'zbek	A.Quyumov va b.	2014	304
50	8	Fizika	9	o'zbek	P.Habibullayev va b.	2014	249
51	9	Biologiya, Sitologiya va genetika asoslari	9	o'zbek	A.Zikriyev va b.	2014	216
52	10	O'zbekiston tarixi	9	o'zbek	S.Tillaboyev va b.	2014	223
53	11	Jahon tarixi	9	o'zbek	M.Lafasov va b.	2014	191
54	12	Konstitutsiyaviy huquq asoslari	9	o'zbek	G.Tansiqboyeva va b.	2014	274
55	13	Iqtisodiy bilim asoslari	9	o'zbek	E.Sariqov va b.	2014	224
56	14	Chizmachilik	9	o'zbek	I.Rahmonov	2014	169
57	15	Russkiy yozuk	9	o'zbek	R.Usmonova va b.	2014	190

t/r	t/r	Darsliklar va o'quv-metodik qo'llanmalarining nomi	Sinfi	Ta'lim tili	Muallifi	Nashr etilgan yili	Og'irligi (gr.)
1-sinf darslik to'plamlari							
58	1	Букварь	1	рус	М.Тохтаджасва и др.	2018	274
59	2	Русский язык	1	рус	М.Тохтаджасва и др.	2018	179,5
60	3	Книга для чтения	1	рус	В.Кожуховская и др.	2018	205
61	4	Математика	1	рус	М.Ахмедов и др.	2018	278
62	5	Окружающий нас мир	1	рус	Н.Мамадинова и др.	2018	112,5
63	6	Изобразительное искусство	1	рус	Р.Хасанов	2018	112,5
64	7	Музыка	1	рус	Х.Нурматов и др.	2018	124
65	8	Азбука этики	1	рус	О.Хасанова и др.	2018	110
66	9	Технология	1	рус	И.Машипова и др.	2018	136,5
67	10	Английский язык "Kids' English-1"	1	рус	М. Ирсуллов и др.	2018	296,5
68	11	Немецкий язык "Deutsch mit spaß-1"	1	рус	М.Дадаходжасва и др.	2018	296,5
69	12	Французский язык "Hirondelle"	1	рус	С.Рахмонов и др.	2018	296,5
3-sinf darslik to'plamlari							
70	1	Русский язык	3	рус	М.Тохтаджасва и др.	2016	285
71	2	Книга для чтения	3	рус	В.Кожуховская и др.	2016	286
72	3	Математика	3	рус	С.Бурхонов и др.	2016	285
73	4	Природоведение	3	рус	А.Бахронов и др.	2016	181
74	5	Изобразительное искусство	3	рус	М.Исакова и др.	2016	206
75	6	Музыка	3	рус	Х.Нурматов и др.	2016	157
76	7	Азбука этики	3	рус	М.Холикова и др.	2016	140
77	8	Технология	3	рус	Х.Санакулов и др.	2016	104
78	9	Ўзбек тили	3	рус	А.Рафиев и др.	2016	277
7-sinf chet tili darsliklari							
79	1	"Fly High English 7"	7	рус	Л.Цой и др.	2013	220
80	2	«Assalom, Deutsch 7»	7	рус	Н.Суханова и др.	2013	226
81	3	«Bon voyage 7»	7	рус	В.Бухин и др.	2013	342
8-sinf darslik to'plamlari							
82	1	Русский язык	8	рус	В.Зеленина и др.	2014	177
83	2	Литература (1 часть)	8	рус	Н.Миркурбанов и др.	2014	275
84	3	Литература (2 часть)	8	рус	Н.Миркурбанов и др.	2014	275
85	4	Алгебра	8	рус	Ш.Алимов и др.	2014	298
86	5	Геометрия	8	рус	А.Рахматиев и др.	2014	252
87	6	Химия	8	рус	И.Аскарков и др.	2014	293
88	7	География	8	рус	П.Мусасев и др.	2014	226
89	8	Физика	8	рус	П.Хабибулласов и др.	2014	250
90	9	Человек и его здоровье	8	рус	Б.Аминов и др.	2014	193
91	10	История Узбекистана	8	рус	К.Усмонов и др.	2014	93
92	11	Всемирная история	8	рус	У.Жураев и др.	2014	194
93	12	Основы государства и права	8	рус	О.Каримова и др.	2014	269
94	13	Основы экономических знаний	8	рус	Э.Сарииков и др.	2014	219
95	14	Черчение	8	рус	И.Рахмонов	2014	156
96	15	Ўзбек тили	8	рус	Х.Муҳитдинова и др.	2014	158
9-sinf darslik to'plamlari							
97	1	Русский язык	9	рус	В.Зеленина и др.	2014	196
98	2	Литература (1 часть)	9	рус	Г.Гарипова и др.	2014	325
99	3	Литература (2 часть)	9	рус	Г.Гарипова и др.	2014	325
100	4	Алгебра	9	рус	Ш.Алимов и др.	2014	317
101	5	Геометрия	9	рус	Э.Сарииков и др.	2014	220
102	6	Химия	9	рус	И.Аскарков и др.	2014	283
103	7	География (Экономическая и социальная география мира)	9	рус	А.Каюмов и др.	2014	304
104	8	Физика	9	рус	П.Хабибулласов и др.	2014	249
105	9	Биология. Основы цитологии и генетики	9	рус	А.Зикриев и др.	2014	216
106	10	История Узбекистана	9	рус	С.Тилобаев и др.	2014	223
107	11	Всемирная история	9	рус	М.Лафасов и др.	2014	191
108	12	Основы конституционного права	9	рус	Г.Тансиқбойева и др.	2014	274
109	13	Основы экономических знаний	9	рус	Э.Сарииков и др.	2014	224
110	14	Черчение	9	рус	И.Рахмонов	2014	169
111	15	Ўзбек тили	9	рус	А.Рафиев	2014	158
1-sinf darslik to'plamlari							
112	1	Alifbe	1	qoraqalpoq	E.Burdimuratov va b.	2018	247
113	2	Ona tili	1	qoraqalpoq	B.Qutlimuratov va b.	2018	180
114	3	O'qish kitobi	1	qoraqalpoq	B.Qutlimuratov va b.	2018	205
115	4	Matematika	1	qoraqalpoq	M.Ahmedov va b.	2018	280
116	5	Atrofimizdagi olam	1	qoraqalpoq	N.Mamadina va b.	2018	110

2018-2019-o'quv yili yakuni bo'yicha ta'lim muassasalari kutubxona jamg'armasi hisobidan chiqarilishi lozim bo'lgan darsliklar va o'quv-metodik qo'llanmalar ro'yxati

(Davomi. Boshi 10-betda.)

t/r	t/r	Darsliklar va o'quv-metodik qo'llanmalar nomi	Sinfi	Ta'lim tili	Muallifi	Nashr etilgan yili	Og'irligi (gr.)
117	6	Tasviriy san'at	1	qoraqalpoq	R.Hasanov	2018	105
118	7	Musiq	1	qoraqalpoq	H.Nurmatov va b.	2018	115
119	8	Odobnoma	1	qoraqalpoq	O.Hasanboyeva va b.	2018	105
120	9	Texnologiya	1	qoraqalpoq	I.Mannopova va b.	2018	130
121	10	Ingliz tili "Kids' English-1"	1	qoraqalpoq	M.Irisqulov va b.	2018	288
3-sinf darslik to'plamlari							
122	1	Ona tili	3	qoraqalpoq	E.Dao'yenov	2016	215
123	2	O'qish kitobi	3	qoraqalpoq	B.Kalimbetov va b.	2016	300
124	3	Matematika	3	qoraqalpoq	S.Burhonov va b.	2016	295
125	4	Tabiatshunoslik	3	qoraqalpoq	A.Bahromov va b.	2016	187
126	5	Tasviriy san'at	3	qoraqalpoq	M.Isakova va b.	2016	215
127	6	Musiq	3	qoraqalpoq	H.Nurmatov va b.	2016	155
128	7	Odobnoma	3	qoraqalpoq	M.Xoliqova va b.	2016	155
129	8	Texnologiya	3	qoraqalpoq	X.Sanaqulov va b.	2016	107
130	9	O'zbek tili	3	qoraqalpoq	A.Rafiyev va b.	2016	175
131	10	Русский язык	3	qoraqalpoq	N.Sergeyeva	2016	200
7-sinf chet tili darsligi							
132	1	Ingliz tili	7	qoraqalpoq	L.Soy va b.	2013	220
8-sinf darslik to'plamlari							
133	1	Ona tili	8	qoraqalpoq	M.Dao'letov	2014	150
134	2	Adabiyot	8	qoraqalpoq	K.Mambetov va b.	2014	485
135	3	Algebra	8	qoraqalpoq	Sh.Alimov va b.	2014	305
136	4	Geometriya	8	qoraqalpoq	A.Rahimqoriyev va b.	2014	245
137	5	Kimyo	8	qoraqalpoq	I.Asqarov va b.	2014	275
138	6	Geografiya	8	qoraqalpoq	P.Musayev va b.	2014	215
139	7	Fizika	8	qoraqalpoq	P.Habibullayev va b.	2014	245
140	8	Odam va uning salomatligi	8	qoraqalpoq	B.Aminov va b.	2014	185
141	9	O'zbekiston tarixi	8	qoraqalpoq	Q.Usmonov va b.	2014	190
142	10	Jahon tarixi	8	qoraqalpoq	U.Jo'rayev va b.	2014	190
143	11	O'zbekiston davlati va huquqi asoslari	8	qoraqalpoq	O.Karimova va b.	2014	265
144	12	Iqtisodiy bilim asoslari	8	qoraqalpoq	E.Sariqov va b.	2014	220
145	13	Chizmachilik	8	qoraqalpoq	I.Rahmonov	2014	155
146	14	Русский язык	8	qoraqalpoq	M.Rojnova va b.	2014	185
147	15	O'zbek tili	8	qoraqalpoq	X.Muhidinova va b.	2014	155
9-sinf darslik to'plamlari							
148	1	Ona tili	9	qoraqalpoq	M.Dao'letov va b.	2014	180
149	2	Adabiyot	9	qoraqalpoq	T.Mambetiyazov va b.	2014	525
150	3	Algebra	9	qoraqalpoq	Sh.Alimov va b.	2014	320
151	4	Geometriya	9	qoraqalpoq	E.Sariqov va b.	2014	220
152	5	Kimyo	9	qoraqalpoq	I.Asqarov va b.	2014	285
153	6	Geografiya (Jahon iqtisodiy-ijtimoiy geografiyasi)	9	qoraqalpoq	A.Qayumov va b.	2014	303
154	7	Fizika	9	qoraqalpoq	P.Habibullayev va b.	2014	245
155	8	Biologiya. Sitologiya va genetika asoslari	9	qoraqalpoq	A.Zikriyev va b.	2014	215
156	9	O'zbekiston tarixi	9	qoraqalpoq	S.Tillaboyev va b.	2014	220
157	10	Jahon tarixi	9	qoraqalpoq	M.Lafasov va b.	2014	190
158	11	Konstitutsiyaviy huquq asoslari	9	qoraqalpoq	G.Tansiqboyeva va b.	2014	265
159	12	Iqtisodiy bilim asoslari	9	qoraqalpoq	E.Sariqov va b.	2014	220
160	13	Chizmachilik	9	qoraqalpoq	I.Rahmonov	2014	165
161	14	Русский язык	9	qoraqalpoq	R.Usmonova va b.	2014	187
162	15	O'zbek tili	9	qoraqalpoq	A.Rafiyev	2014	155
1-sinf darslik to'plamlari							
163	1	Alifbe	1	qozoq	M.Umarova va b.	2018	235
164	2	Ona tili	1	qozoq	M.Umarov	2018	180
165	3	O'qish kitobi	1	qozoq	M.Umarov	2018	200
166	4	Matematika	1	qozoq	M.Ahmedov va b.	2018	280
167	5	Atrofimizdagi olam	1	qozoq	N.Mamadinova va b.	2018	110
168	6	Tasviriy san'at	1	qozoq	R.Hasanov	2018	105
169	7	Musiq	1	qozoq	H.Nurmatov va b.	2018	120
170	8	Odobnoma	1	qozoq	O.Hasanboyeva va b.	2018	105

t/r	t/r	Darsliklar va o'quv-metodik qo'llanmalar nomi	Sinfi	Ta'lim tili	Muallifi	Nashr etilgan yili	Og'irligi (gr.)
171	9	Texnologiya	1	qozoq	I.Mannopova va b.	2018	130
172	10	Ingliz tili "Kids' English-1"	1	qozoq	M.Irisqulov va b.	2018	292
173	11	Nemis tili "Deutsch mit spaß-1"	1	qozoq	M.Dadaxodjayeva va b.	2018	294,5
174	12	Fransuz tili "Hirondelle"	1	qozoq	S.Rahmonov va b.	2018	295,5
3-sinf darslik to'plamlari							
175	1	Ona tili	3	qozoq	Omaruli va b.	2016	210
176	2	O'qish kitobi	3	qozoq	Omaruli va b.	2016	305
177	3	Matematika	3	qozoq	S.Burhonov va b.	2016	285
178	4	Tabiatshunoslik	3	qozoq	A.Bahromov va b.	2016	200
179	5	Tasviriy san'at	3	qozoq	M.Isakova va b.	2016	205
180	6	Musiq	3	qozoq	H.Nurmatov va b.	2016	160
181	7	Odobnoma	3	qozoq	M.Xoliqova va b.	2016	140
182	8	Texnologiya	3	qozoq	X.Sanaqulov va b.	2016	100
183	9	O'zbek tili	3	qozoq	A.Rafiyev va b.	2016	180
184	10	Русский язык	3	qozoq	N.Sergeyeva	2016	205
7-sinf chet tili darsliklari							
185	1	Ingliz tili	7	qozoq	L.Soy va b.	2013	220
186	2	Nemis tili	7	qozoq	N.Suxanova va b.	2013	226
187	3	Fransuz tili	7	qozoq	V.Buxin va b.	2013	342
8-sinf darslik to'plamlari							
188	1	Ona tili	8	qozoq	D.Aytbayev	2014	160
189	2	Adabiyot	8	qozoq	E.Abdulalifov va b.	2014	505
190	3	Algebra	8	qozoq	Sh.Alimov va b.	2014	320
191	4	Geometriya	8	qozoq	A.Rahimqoriyev va b.	2014	245
192	5	Kimyo	8	qozoq	I.Asqarov va b.	2014	295
193	6	Geografiya	8	qozoq	P.Musayev va b.	2014	230
194	7	Fizika	8	qozoq	P.Habibullayev va b.	2014	245
195	8	Odam va uning salomatligi	8	qozoq	B.Aminov va b.	2014	195
196	9	O'zbekiston tarixi	8	qozoq	Q.Usmonov va b.	2014	195
197	10	Jahon tarixi	8	qozoq	U.Jo'rayev va b.	2014	195
198	11	O'zbekiston davlati va huquqi asoslari	8	qozoq	O.Karimova va b.	2014	275
199	12	Iqtisodiy bilim asoslari	8	qozoq	E.Sariqov va b.	2014	225
200	13	Chizmachilik	8	qozoq	I.Rahmonov	2014	155
201	14	Русский язык	8	qozoq	M.Rojnova va b.	2014	190
202	15	O'zbek tili	8	qozoq	X.Muhidinova va b.	2014	155
9-sinf darslik to'plamlari							
203	1	Ona tili	9	qozoq	S.Amanjalov va b.	2014	180
204	2	Adabiyot	9	qozoq	Q.Jumaliyev va b.	2014	518
205	3	Algebra	9	qozoq	Sh.Alimov va b.	2014	330
206	4	Geometriya	9	qozoq	E.Sariqov va b.	2014	220
207	5	Kimyo	9	qozoq	I.Asqarov va b.	2014	285
208	6	Geografiya (Jahon iqtisodiy-ijtimoiy geografiyasi)	9	qozoq	A.Qayumov va b.	2014	310
209	7	Fizika	9	qozoq	P.Habibullayev va b.	2014	248
210	8	Biologiya. Sitologiya va genetika asoslari	9	qozoq	A.Zikriyev va b.	2014	210
211	9	O'zbekiston tarixi	9	qozoq	S.Tillaboyev va b.	2014	222
212	10	Jahon tarixi	9	qozoq	M.Lafasov va b.	2014	190
213	11	Konstitutsiyaviy huquq asoslari	9	qozoq	G.Tansiqboyeva va b.	2014	270
214	12	Iqtisodiy bilim asoslari	9	qozoq	E.Sariqov va b.	2014	218
215	13	Chizmachilik	9	qozoq	I.Rahmonov	2014	160
216	14	Русский язык	9	qozoq	R.Usmonova va b.	2014	190
217	15	O'zbek tili	9	qozoq	A.Rafiyev	2014	155
1-sinf darslik to'plamlari							
218	1	Alifbe	1	qirg'iz	A.Yumaliyeva va b.	2018	234,5
219	2	Ona tili	1	qirg'iz	A.Yumaliyeva va b.	2018	181,5
220	3	O'qish kitobi	1	qirg'iz	A.Zulpirarova va b.	2018	202,5
221	4	Matematika	1	qirg'iz	M.Ahmedov va b.	2018	279,5
222	5	Atrofimizdagi olam	1	qirg'iz	N.Mamadinova va b.	2018	110,5
223	6	Tasviriy san'at	1	qirg'iz	R.Hasanov	2018	109
224	7	Musiq	1	qirg'iz	H.Nurmatov va b.	2018	124,5

(Davomi keyingi sonda.)

Tabiatni o'zgartirayotgan megaloyiha

Bugun Yer yuzida tabiatning tobora ifloslanib borayotgani haqida ko'p gapirilmoqda. Uning oqibatida jahonda turli kasalliklar avj olayotgani ham hech kimga sir emas. Statistik ma'lumotlarda qayd etilganidek, dunyoda o'limga sabab bo'layotgan omillarning 15 foizi havoning ifloslanishi bilan bog'liq. Bu muammoning zamidra asosiy omil — insonning tabiatdan uzoqlashib borayotgani yotibdi.

Odamzod azaldan tabiat bilan uyg'unlikda yashagan. Qadim zamonlarda dov-daraxtlar, o't-o'lanlar yastanib yotgan yam-yashil olamda ham insonlar, ham jonzoatlarning hayot kechirishi uchun barcha narsa yetarli bo'lgan. Biroq vaqt o'tib, inson ongining rivojlanishi natijasida odamzodning tabiatga aralashuvi ortdi. Barcha sohalar taraqqiy etgani sari Yer yuzida inson qadami yetmagan joy qolmadi hisob. Katta-katta hududlardan iborat o'rmonlar, daraxtzorlar yo'q qilinib, o'miga osmono'par binolar qad rostladi. Natijada sayyoramizdagi jonli tabiat hududi asta-sekin yo'qolib, atrofigimizni sanoat korxonalari-yu baland binolar o'rab oldi.

Uzoq yillar davomida uzluksiz davom etgan bu jarayon zamidra yuzaga kelgan ekologik muammolar zamonaviy texnologiyalar asriga kelib, yanada dolzarb tus oldi. Bugun dunyo olimlari va ekologlari sayyoramiz aholisiga xavf solayotgan ekologik muammolarni bartaraf etishning eng yaxshi yo'li — inson va tabiat uyg'unligini qaytarish ekanini tushunib yetdi. Xususan, bugunga kelib o'likka aylangan ayrim hududlar tabiatini qayta tiklash hamda muqobil usullar yordamida boshqa muammolarni bartaraf etishga urinmoqda. Shu maqsadda amalga oshirilgan ekologik chora-tadbirlar orasida megaloyihalar ham bor.

"Ulkan yashil devor"

Sayyoramizdagi eng katta Sahroyi Kabir cho'llarida bir vaqtlar daraxtlar, ko'llar bo'lgani, bu yerda hatto odamlar va hayvonlar yashaganiga ko'pchilik ishonmasa kerak. Global sovish davrida, Yevropa muhtliklar bilan qoplangan bir paytda hozirgi sahro hududida daryo va yashil o'rmonlar bo'lgan. Hozir ham katta hududni egallagan Sahroyi Kabir cho'llari faqat quruq qumlikdan iborat emas. Bu yerda tog'lar, toshli yassi tog'lar, egri-bugri daryo o'zanlari bor. Qumtepalliklar

orasida ko'lli vohalar yashiringan bo'lib, ularda ba'zan timsohlarni ham uchratish mumkin.

So'nggi yillarda Sahroyi Kabir cho'llari yaylov va o'rmonlarning yo'qolib borishi hisobiga sekin-asta Afrika qit'asining shimoliy qismlariga ham yoyilmoqda. Bu holatni to'xtatish va cho'llarni gullaydigan tekisliklarga aylantirish bo'yicha mutaxassislar ko'plab loyihalarni taklif etdi.

Afrika mamlakatlari, aniqrog'i, 20 dan ortiq davlatlar Sahroyi Kabirning janubiy chegarasida "Ulkan yashil devor" yaratish eng maqbul yechim ekaniga ishonch bildirdi va u yerlarda o'n millionlab tup daraxtlar ekishga kelishib olindi. Chuqur o'ylangan ushbu loyiha tuproqning qurib qolishi va nurashini to'xtatish orqali ekologik falokatga chek qo'yishga yordam beradi. Natijada sahro iqlimi ayrim qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirishga yaroqli holga keladi. Bu yerda ekilgan o'simliklar esa atmosferadagi 250 million tonnagacha karbonat angidrid gazini o'ziga yutib, havoni namlantiradi.

Hozir "yashil devor" loyihasining 15 foizi tayyor. Shu kunga qadar birgina Senegal hududida 11 milliondan ortiq daraxt ekildi. Loyiha mualliflarining ta'kidlashicha, ushbu g'oyani amalga oshirish jarayonida mamlakat ekologiyasi yaxshilanib borish bilan birga, hududlarda 350 mingga yaqin bo'sh ish o'ri yaratiladi.

Mamontlar "diyori"ni tiklash

Yer yuzidagi so'nggi muzlik davri(taxminan 15 ming yil oldin tugagan)da sayyoramizning sezilarli qismi serhosil yaylovlar bilan qoplangan. Ulardan eng yirigi — Mamontlar dashti hozirgi zamonaviy Ispaniyadan Kanadagacha va Arktikadan Xitoyga qadar cho'zilgan. Ushbu katta hududda

millionlab hayvonlar — mamont, bizon (Shimoliy Amerika yovvoyi qoramoli), jundor karkidon, bug'u, bo'ri, yo'lbars va boshqalar yashagan. Yeguliklar mo'l, o'tlar gurrirab o'sgan diyorda barcha hayvonlar uchun ozuqa yetarli bo'lgan.

Ammo muzlik davri oxiriga yetib, bu yerda ilk ibtidoiy odamlar ko'chib kela boshlagach, o'lkada hayvonot dunyosi kamayib ketdi. Odamlar kun kechirish uchun jonivorlarni ovlay boshladi. Bu jarayon tezlashgani sari ekologik zanjir izdan chiqib, bioharakat sekinlashdi. Serhosil tuproqli yaylovlar qisqarib ketdi. O't-o'lan va boshqoli o'simliklar o'rmini sekin o'suvchi lishayniklar (suv o'tlari bilan yagona organizm hosil qilib yashovchi zamburug') egalladi. Oxir-oqibatda "yashil vodi" qisqa vaqtda g'oyasi bilan chiqdi.

O'tgan asrning oxirlarida rossiyalik ekolog Sergey Zimov o'txo'r hayvonlar yashaydigan yashil diyorni qayta tiklash g'oyasi bilan chiqdi. U ilk tajribani 1988-yiliyiq boshlab yubordi. 1996-yili esa Yoqutistonning shimoli-sharqiy qismida yirik loyiha — "To'rtlamchi davr bog'i"ni yaratdi. Hozir bog'ning umumiy maydoni 20 kv km.gacha yetgan bo'lib, unda 8 turdagi yirik hayvonlar — shimol bug'usi, yoqut tulpori, los (bug'ular oilasiga mansub butoq shoxli hayvon), zubr, qo'tos, ho'kizqo'y (qoramol va qo'y belgilariga ega bo'lgan suturemizuvchi hayvon), qalmoqlar sigiri va qo'y yashaydi.

Olimlarning hisob-kitobiga ko'ra, ushbu loyiha Arktikaning Rossiya qismidagi ekologik muhitni o'zgartirib, global isish jarayonini to'xtatishga yordam beradi. Mutaxassislar, shuningdek, Arktikaning barcha hududida yaylov ekotizimini qayta tiklash orqali global isishga qarshi samarali kurashish mumkinligini ta'kidlamogda.

Xitoy daryosining burilishi

Bir paytlar "Sibir daryosining burilishi" nomi bilan mashhur bo'lgan loyiha amalga oshirilmay, qog'ozda qolib ketdi. Garchi loyiha nomi shunday atalsa-da, unda daryoni burish emas, balki Ob va Irtysh suvlari oqimining bir qismini boshqa joyga yo'naltirish haqida gap boradi. Mutaxassislar ushbu g'oya yordamida qurg'oqchil hududlarni suv bilan ta'minlash, sug'oriladigan yer maydonlarini kengaytirish va paxta ekiladigan zonalarni yaratishni rejalashtirgan. Ammo ekologlar bu fikrning qator salbiy oqibatlarini sanab, vahima ko'targach, uzoq muhokamalardan so'ng loyiha to'xtatildi.

1950-yillarda AQShda ham xuddi shunday loyiha ishlab chiqildi. Unda mutaxassislar Alyaska va Kanadaning shimoli-g'arbidagi daryolar suvini Kanada, AQSh va Meksikadagi qurg'oqchil hududlarga yo'naltirishni ko'zda tutgan. Biroq bu ish ham davlat rahbarlari tomonidan tasdiqlanmagan.

Xitoy esa har galgidek boshqalar o'ylagan g'oyani ikir-chikirigacha

o'rganib, uni o'zida muvaffaqiyatli amalga oshirdi. Mamlakatdagi eng yaxshi muhandislar suv bilan to'la janubiy daryolar suvini shimoldagi qurg'oqchil hududlarga o'tkazish loyihasini ishlab chiqdi. U 2002-yili har tomonlama tadqiq etilganidan so'ng davlat maslahatchilari muhokamasida ma'qullandi.

Ma'lumotlarga qaraganda, quruvchilar loyiha asosida ishini allaqachon boshlab yuborgan va u asrimizning o'rtalariga kelib tamomlanishi aytilmoqda. Shu vaqt davomida mamlakatning sharqiy, markaziy va g'arbiy qismlari bo'yab janubdan shimolga tomon cho'ziladigan uchta katta kanal qaziladi. Natijada to'rtta asosiy daryo — Yanszi, Xuanxe, Xuayxe va Xayxe bir-biri bilan o'zaro bog'lanadi.

62 milliard AQSh dollaridan ko'proq mablag' sarflanishi ko'zda tutilgan "Xitoy daryosining burilishi" loyihasi dunyodagi eng keng ko'lamli muhandislik ishi bo'lishi kutilmoqda.

Sun'iy yomg'ir

Yovvoyi tabiat xalqaro fondining bashoratiga ko'ra, 2025-yilga borib dunyo aholisining uchdan bir qismi chuchuk suv tanqisligiga duch keladi. Hozirning o'zida sayyoramizning sezilarli qismi qurg'oqchilikdan aziyat chekmoqda. Global isish esa vaziyatni yanada yomonlashtirayapti.

Sira izlanishdan to'xtamaydigan dunyo olimlari bu borada ham bir qancha takliflarni ilgari surgan. Ulardan biri kimyoviy reaksiyalar yordamida bulutlarni "boshqarish" texnologiyasi bo'lib, undan XX asr o'talaridan buyon samarali foydalaniladi. Ayniqsa, muhim bayramlar, davlat tadbirlari chog'ida ochiq havoni ta'minlash maqsadida yomg'ir chaqiruvchi bulutlar ushbu texnologiya yordamida tarqatib yuboriladi.

Uning foydali yoki zararli ekanini borasida haligacha turli bahs-munozaralar bo'lib turadi. Shunga qaramay, qurg'oqchilikka qarshi kurashishda bu usuldan keng foydalaniladi. Amerikaliklar o'tkazgan tadqiqotlar natijalari bu texnologiyaning cho'kindilar hajmini 15 foizgacha oshirishi mumkinligini ko'rsatgan.

Aksariyat davlatlar cho'kindilarni sun'iy tarzda hosil qilish dasturlari uchun millionlab mablag' sarflaydi. Biroq Xitoy bu borada barcha mamlakatlardan o'zib ketgan. Xitoyliklar Tibet tog'ining yuqori qismida cho'kindilar hajmini oshirish maqsadida yomg'irni sun'iy hosil qilish bo'yicha tarixdagi eng yirik tajribani o'tkazdi. Loyiha doirasida tog'larda o'n minglab mash'alali qurilmalar o'rnatildi. Ular atmosferaga kumush zarralari sachratib, yillik cho'kindilar hajmini 10 mlrd kubometrgacha oshirishga xizmat qiladi. Agar xitoyliklarning bu loyihasi omadli yakunlansa, mamlakat o'ziga yiliga qo'shimcha 7 foiz iste'mol suvi olishga erishadi. Hozir xitoylik olimlar ushbu loyiha insoniyatga katta naf keltirishiga ishonch bildirmogda.

Iroda TOSHMATOVA tayyorladi.

"Ma'rifat" bilimdoni" tanlovi

Qadrli mushtariylar! "Ma'rifat" bilimdoni" tanloviga kundan kun qiziqishingiz ortib borayotganidan xursandmiz! Siz uchun bir-biridan qiziqarli savollarni e'lon qilishda davom etamiz.

Turli tushunmovchiliklarning oldini olish, mushtariylar yashayotgan hudud masofalarining turlicha ekanini hisobga olib, savollar gazetamizda chop etilgandan so'ng www.marifat.uz sayti hamda @marifatmushtariylari telegram guruhida ham e'lon qilinmoqda. Javoblar esa info@marifat.uz elektron pochtaida hamda @Charos_Burxon telegram manzili orqali qabul qilinmoqda.

May oyida berilgan savollarning javobi bilan tanishish:

1. Mario Pyuzo "Cho'qintirgan ota yoxud

mafiya sardori" asarida do'stlik har qanday iqtidor va hokimiyatdan ustun turishini, faqat oiladan biroz pastda ekanini aytadi.

Javob: do'stlik.

2. Skripkachilar quloq (aynan chap quloq) og'rig'idan tez-tez shikoyat qilishadi.

3. Alla, jonim, o'dag'a, O'zim bo'lay sadag'a.

Ushbu parchadagi "o'dag'a" so'zi "bek bolam" ma'nosini anglatib kelmoqda.

Savollarimizga birinchi va to'g'ri javob yo'llagan ishtirokchimiz — Surxondaryo viloyati Qumqo'rg'on tumanidagi 24-maktab o'qituvchisi Gulnora Qurbonova!

G'olibimizga O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi tomonidan "Adolat yo'li", "O'zbek adiblari", "O'zbek-qozoq adabiy aloqalari", "Titroq" nomli badiiy kitoblari taqdim etiladi.

Shuningdek, Romitan tumanidagi 13-maktab o'qituvchisi Lobar Yoqubova, Bog'ot tumanidagi 25-maktab o'qituvchisi Maftuna Abdullayeva, Xatirchi tumanidagi 53-maktab o'qituvchisi Mohira Eshpo'latova, Pitnak shahridagi 9-maktab o'qituvchilari Yulduz Ibrohimova, Shahnoza Avazova, Shohsanam Bozorova, Dilshodbek Sharipov ham barcha savollarga to'g'ri javob yo'llashgan. Dildora Orziqulova, Kamola Soliyeva, Mirolim Habibullayev, Guli Olloquliyeva, Azizbek Nasriddinov, Akmal Qarshiboyev ikkitadan savolga to'g'ri javob yo'llagan. Faol ishtirok etgan

barcha qatnashchilarga minnatdorlik bildiramiz!

Iyun oyi savollari bilan tanishish:

1. U tabiatning buyuk hodisasi hisoblanadi. Hech bir kompaniya yoki tashkilot uni yasay olmaydi. Tabiat uni o'ta chiroyli ranglarga boy qilib yaratgan. Oq, ko'k, hatto qora ranglilari ham uchraydi. Tabiatda uchraydigan bu katta va chiroyli narsa nima?

2. U davlatni dengiz qirg'og'idan tomosha qilsangiz, osmon bilan yer tutashgan joy qorayib ko'rinadi. Shu sababli ushbu Yevropa davlatining bayrog'ida qora rang mavjud. U qaysi davlat?

3. Xalqimizda azaldan beshik tabarruk hisoblanadi. Bolaga ko'z tegmasligi uchun beshikka turli ko'zmunchoqlar, har xil o'yinchoqlar ilib qo'yishadi. Ayrim joylarda chaqaloqlar yotgan beshiklarga bir belgi qo'yiladi. Bu qanday belgi va u nimani anglatadi?

Jabborov Baxrom Turgunovichning 03.00.13 — Tuproqshunoslik ixtisosligi bo'yicha «Sug'oriladigan tuproqlarning texnogen buzilishi, ularning ekologik holati va rekultivatsiyasi (Toshkent viloyati misolida)» mavzusidagi (biologiya fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Farg'ona davlat universiteti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi PhD.29.12.2018.B.05.03 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 12-iyun kuni soat 11:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 150100, Farg'ona shahri, Murabbiylar ko'chasi, 19-uy.

Tel/faks: (73) 244-44-02, 244-44-93; e-mail: fardu_info@umail.uz

Sodiqov Usmonxo'ja Xasanovichning 01.04.10 — Yarimo'tkazgichlar fizikasi ixtisosligi bo'yicha "Kremniyli fotoelementlarning spektral sezgirikli sohasini binar elementar yacheykalar yordamida kengaytirish" mavzusidagi (fizika-matematika fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Toshkent davlat texnika universiteti, Andijon davlat universiteti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.31.01.2019.FM/T.03.05 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 15-iyun kuni soat 14:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100095, Toshkent shahri, Universitet ko'chasi, 2-uy. TDTU, Bosh bino, 412-xona. Tel/faks: (71) 246-46-00; e-mail: tstu_info@edu.uz

Ayupov Kutup Sautovichning 01.04.10 — Yarimo'tkazgichlar fizikasi ixtisosligi bo'yicha «O'ta kompensatsiyalangan kremniyda muvozanatda bo'lmagan jarayonlar» mavzusidagi (fizika-matematika fanlari bo'yicha) fan doktori (DSc) dissertatsiyasining himoyasi Toshkent davlat texnika universiteti, Andijon davlat universiteti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.31.01.2019.FM/T.03.05 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 15-iyun kuni soat 10:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100095, Toshkent shahri, Universitet ko'chasi, 2-uy. TDTU, Bosh bino, 412-xona. Tel/faks: (71) 246-46-00; e-mail: tstu_info@edu.uz

G'aybiyev Akmaljon Axmadjonovichning 14.00.13 — Nevrologiya ixtisosligi bo'yicha "Bolalardagi o'tkir poliradikulonevritlarda kuzatiladigan immunologik ko'rsatkichlar tahlili va takomillashtirilgan davosi" mavzusidagi (tibbiyot fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Toshkent vrachlar malakasini oshirish instituti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.27.06.2017.Tib.31.01 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 11-iyun kuni soat 13:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100007, Toshkent shahri, Mirzo Ulug'bek tumani, Parkent ko'chasi, 51-uy. Tel/faks: (71) 268-17-44; e-mail: info@tipme.uz

Yangibayeva Nazira Gulmanovnaning 10.00.01 — O'zbek tili ixtisosligi bo'yicha "XX asrning 20-yillarida o'zbek tilshunosligi jarayoni ("Maorif va o'qituvchi" jurnali materiallari asosida)" mavzusidagi (filologiya fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Qarshi davlat universiteti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi PhD.30.05.2018.Fil.70.01 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 15-iyun kuni soat 9:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 180103, Qarshi shahri, Ko'chabog' ko'chasi, 17-uy.

Tel/faks: (75) 225-34-13, 221-00-56; e-mail: qarshidu@umail.uz

Erkaboyev Ulug'bek Inayatillayevichning 01.04.10 — Yarimo'tkazgichlar fizikasi ixtisosligi bo'yicha «Tashqi maydonlar ta'siridagi yarimo'tkazgichli strukturalarda kvant ostsillyatsiya hodisalari» mavzusidagi (fizika-matematika fanlari bo'yicha) fan doktori (DSc) dissertatsiyasining himoyasi Toshkent davlat texnika universiteti, Andijon davlat universiteti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.31.01.2019.FM/T.03.05 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 14-iyun kuni soat 13:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100095, Toshkent shahri, Universitet ko'chasi, 2-uy. TDTuning Elektronika va avtomatika fakulteti, 232-xona.

Tel/faks: (71) 246-46-00; e-mail: tstu_info@edu.uz

Saparniyazova Zliza Maxsetbayevnaning 01.04.10 — Yarimo'tkazgichlar fizikasi ixtisosligi bo'yicha «Kremniy panjarasi nuqsonlari bilan nikel va manganes atomlari klasterining o'zaro ta'siri» mavzusidagi (fizika-matematika fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Toshkent davlat texnika universiteti, Andijon davlat universiteti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.31.01.2019.FM/T.03.05 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 14-iyun kuni soat 16:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100095, Toshkent shahri, Olmazor tumani, Universitet ko'chasi, 2-uy.

TDTuning Elektronika va avtomatika fakulteti, 232-xona.

Tel/faks: (71) 227-10-32, 246-46-00; e-mail: tstu_info@edu.uz

Atabayeva Ma'muraxon Sadirdin qizining 06.01.01 — Umumiy dehqonchilik. Paxtachilik ixtisosligi bo'yicha "G'o'zadan yuqori va sifatli paxta hosili yetishtirishda resurstejamkor texnologiyalarni takomillashtirish" mavzusidagi (qishloq xo'jaligi fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Paxta seleksiyasi, urug'chiligi va yetishtirish agrotexnologiyalari ilmiy-tadqiqot instituti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.27.06.2017.Qx.42.01 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 12-iyun kuni soat 9:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 111202, Toshkent viloyati, Qibray tumani, Botanika M.F.Y.

PSUYAITI. Tel/faks: (95) 142-22-36, (78) 150-61-37;

e-mail: piim@agro.uz, paxtauz@mail.ru

Qodirov Baxtiyorjon Gulmuxammadovichning 06.01.08 — O'simlikshunoslik ixtisosligi bo'yicha "Sholining sho'rlanishga chidamli navlarini tanlash" mavzusidagi (qishloq xo'jaligi fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Paxta seleksiyasi, urug'chiligi va yetishtirish agrotexnologiyalari ilmiy-tadqiqot instituti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc. 27.06.2017.Qx.42.01 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 12-iyun kuni soat 11:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 111202, Toshkent viloyati, Qibray tumani, Botanika M.F.Y.

PSUYAITI. Tel/faks: (95) 142-22-36, (78) 150-61-37;

e-mail: piim@agro.uz, paxtauz@mail.ru

Gurung

Qissadan hissa

O'ynab gapirsang ham...

"Minnat qilish — yaxshiligingning savobi butkul yo'qolib ketishiga sabab bo'ladi", der edi otam rahmatli.

Biz mahalladoshimiz avtohalokatga uchrab, olamdan o'tdi. Besh farzandi mushtipar ona qo'lida chiqirib qoldi. Yordam qiluvchilar ko'p. Bolalar birin-ketin voyaga yetib, kasb-korli, uyli-joyli, oilali bo'ldi. Katta o'g'il bir davrada:

— Hech kim yetim qolmasin ekan. Ota-onaning borligi baxt. Sobir otaning minnatini qarag. "Men boqdim senlarni, men bo'lmasam o'lib ketardinglar...", emish. Shu gapni eshitguncha o'lib ketganimiz yaxshi edi. To'g'ri, qishda o'tin berdi, non uzatdi, puldan qarashdi. Ammo vaqti-soati bilan hammasini qaytarganman.

— Qo'y, o'g'lim, xafa bo'lma. Sobir ota ancha keksayib qoldi. Qari odam mayda gap bo'ladi o'zi, — deb uning ko'nglini ko'targandi otam o'shanda.

Ikki mahalladoshimizning mojarosini ko'rib, beixtiyor o'sha voqea esimga tushdi. Minnatli osh yomon. Matyoqub aka ko'zga ko'ringan usta. Qo'lidan kelmaydigan ish yo'q. g'isht teradi, suvoq qiladi, pechka quradi, hatto buyurtma bo'lsa, tandir qurib beradi. Ustaning maqtanchoqligi bor.

U kishi mahalladoshi bilan "adi-badi"ga bordi. Matyoqub usta to'satdan:

— Bolangning mozarini men kovladim, loaqal shuni esla, yodingdan chiqdimi? Mana, yaxshilikka yomonlik, — dedi jahl bilan.

Qo'shni hech nima demay ko'zida yosh bilan orqasiga qarab ketdi. Odamlardan biri: — Uka, shu gapni bekor aytding. Mozorni sen qurmasang, boshqa bir usta qilardi, o'lik ko'chada qolib ketarmidi? — dedi afsus bilan bosh chayqab.

— Jahl ustida og'zidan chiqib ketibdi, aytmasam bo'lar ekan, — dedi usta ham pushaymon bo'lib.

G'isht qolipdan ko'chdi. Aytilgan so'z — otilgan o'q. Inson qalbini yaralash oson...

Armon

Qurbon bugun barvaqt uyg'ondi. Shosha-pisha nonushta qildi. Ishga ertaroq borishi kerak. Axir kuni kecha uni direktor o'rinbosari etib tayinlashdi. Kechikib borsa, uyat. Qolaversa, Aziz Azizovich ham unga katta ishonch bildirdi.

Qurbon mashinasining eshigini ochdi. Shu tobda negadir ish bilan bo'lib, qishloqda yashaydigan otasidan xabar olo olmayotgani uning ko'nglini xijil qildi. Xotiniga "yorildi":

— Sen bugun qishloqqa tushib, boboydan xabar olib kelsang, yaxshi bo'lardi. Eshitishimcha, otam kasalxonada emish.

— Bugun ishim ko'p, dadasi. "Gap"im bor. Ertaga imkonini topib, borib kelarman. Endi qarichilik-da, boboyingiz ham sal inqillasa, kasalxonaga qarab yuguraveradi.

— Ha, mayli, ishdan chiqib o'zim o'tib kelarman. Mayli, yaxshi o'tiringlar.

Qurbon mashinasiga o'tirib, gazni bosdi. Kecha chala qolib ketgan ishlari ko'p ekan. Bir soatlar xonada qamalib o'tirdi. Endi boshliqning xonasiga borsa bo'ladi. Ammo Aziz aka hali kelmabdi. Kotiba qiz izohladi.

— Yoshullining otasi kasalxonaga tushib qopti. Telefon qilib, birrov ko'rib kelishini aytdi.

Qurbon Aziz Azizovich bilan bir qishloqdan. Boshliqning otasini ham ko'rib kelsa, yomon bo'lmaydi. O'g'liga kim kelib-ketganini aytadi. Rahbarlarga xushomad qilib turish kerak. Bahonada otasini ham yo'qlab kelishi mumkin.

Ishdan chiqib, yo'lini tuman markazi tomon burdi. Bozor chadan u-bu xarid qilib, kasalxonaga yugurdi.

Qurbon otaxon bilan ancha chaqqlashib o'tirdi. Boshliqning otasi gapga shu qadar chechan ediki, "suhbati jonon" topilganidan xursand bo'lib, uni "qo'yib" yubormas edi. Suhbat orasida Qurbonning kimlardan ekanligini bilgan bemor:

— Umringizdan baraka toping,

o'g'lim, kam bo'lmang. Azizjon ko'p ishli odam. Kasalxonaga tushganimga ikki kun bo'ldi. Ertalab va kechqurun qatnagani-qatnagan. Endi bizniki qarichilik-da. Mayli, boraqoling, ishingizdan qolmang. Rahmat, o'g'lim.

Palatadan chiqqan Qurbon o'z otasi yotgan bo'limni axtarib ketdi. "Qaysi palatada yotgan ekan-a? Ukamdan so'rab olsam bo'lardi", deya o'ylar ekan, qo'l telefoni jiringlab qoldi: Aziz Azizovich ekan.

— Labbay, Aziz Azizovich.

— Bilasiz, boboy kasalxonada yotibdi, kelingiz chuchvara qilgan ekan, shuni tashlab o'tmoqchi edik. Yig'ilishga chaqirib qolishdi. O'mimga boring, amallamasangiz bo'lmaydi. Yig'ilish boshlangan.

— Xo'p, xo'p.

Qurbon nima qilarini bilmadi. Yoshullining gapini ikki qilsa, bo'lmas. Otasidan ertaga xabar olsa ham bo'laveradi. U shahd bilan mashinasiga o'tirdi-da, shaharga jo'nadi.

Majlis cho'zilgandan cho'zildi.

Qurbon charchab, mashinasiga o'tirdi. Zerikib radiomurvatini buradi, mungli kuy yangradi. Qo'l telefoni jiringlab qoldi. Qarasa ukasi:

— Aka, qayerdasiz, tez yetib keling.

Qurbon g'ulg'ulaga tushdi. Mashinasini yo'l chetiga to'xtatdi.

— Nima gap, tinchlikmi?

— Otam... Otam uzildi.

Qurbonning boshi uzra sovuq suv quyilganday bo'ldi. Mashinasini o't oldirib, yo'lini to'g'ri qishloq tomon burib, tezlikni oshirdi.

Otasini borib ko'rsa bo'lmasmidi?..

Boltaboy MUHAMMAD QURBON

"Ramazon xotiralar" turkumidan

Bir banka ushoq

1991—1996-yillari o'qiganmiz. O'rta va katta avlod yaxshi eslaydi: og'ri yillar edi o'sha yillar. Qishloqda oq un otligga yo'q, tegimon ko'paygan paytlar. Arpa yoki makkajo'xori uni qo'shib yopilgan nonlar.

Har bir qishloq, mahallada bilyardxona, qimorxonalar ochilgan, televizorda lotoreya-qimor ko'rsatuvlari avj olgan. Shaharda oqshom ko'chaga chiqib bo'lmay qolgan: yo'lto'sarlar-ku yo'lto'sar, milisalar ham hujjat tekshirish bahona yo'lto'sarlik qilgan...

1994-yili so'm chiqqach, 1-2 oydayoq "quladi". Avgust oxirida rahmatli otam Jumaga borib, eski qadrdonlaridan 300 so'm topib kelganini eslayman. Hasan ikkovimiz Toshkanga yetib oldik, lekin stipendiyagacha yetmadi. To o'qishni ham tashlab, bostirib mardikor ishlab, oyoq kiyim olgunimizcha — oktabrgacha, yomg'ir yoqquncha yelim shippakda o'qishga qatnaganmiz.

Xullas, talabalar yotoqxonasining 1-qavatidagi oshxona "bankrot"ga uchrab yopilgach, talabaga qarzga ovqat beradigan qolmadi. Tangalami yig'ishtirib bulka non obkelib, tuz sepib yeymiz. Harna to'g'roq tutadi tuz qo'shib yesangiz. Oshqozon moy ko'rmaniga 60 soatdan oshgan. Abduvali, Hasan, men — uchovlon yetibmiz xonada. Yarim kecha qornim burab og'riganidan uyg'onib ketdim. Sekin qo'zg'alib, timirskilanib esimga tushgani — ushoq solinadigan bankani qidirib topdim. Yarimlagan ekan. Ishtaha bilan tushirib, ustidan ikki piyola suv ichib yubordim. Qovzanganday bo'lib joyimga cho'zildim.

Pichchi o'tib Abduvali turib ketdi (endi o'ylasam, ochlik uyquni ham harom etarkan, shekilli). Timirskilanib ushoq solinadigan bankani izladi. Topdi. Bo'm-bo'shligini ko'rgach, bir og'iz "E-e", dedi, xolos... Men esa...

Men esa xijolatdan, uyatdan ancha vaqt uxlo olmay yotdim!..

...Oilaviy ro'zadormiz. Bugun saharlikda onasi "Ol, ye", degan ne'matga bir bolam xushlamaygina boqqanida shu xotiralar yodimga tushdi...

Husan KARVONLI

Payg'ambarimiz (s.a.v.) deydiki...

Ey insonlar! So'zlarimni diqqat bilan eshit: Oloha toat qiling, kundalik besh vaqt namozni ado eting. Imkon topsangiz, haj qiling.

Barcha insonlar Odam Ato va Momo Havo farzandlaridir. Arabning ajamdan, ajamning arabdan hech bir ustunligi yo'qdir; xuddi shuningdek, oq tanli qora tanlidan ustun emas, barcha ustunlik taqvo va yaxshi xulq bilandir.

Ey insonlar! Har bir jinoyatchi aybi uchun faqat o'zi javobgardir. Hech bir jinoyatchining aybi uchun avlodi jazoga tortilmaydi. Hech bir farzandning gunohiga otasi mas'ul ham bo'lmaydi.

Ey insonlar! Ifrot(haddan oshish)dan saqlaning! Sizdan oldin o'tganlarning halokatga uchrashlariga dindagi ifrotlari sabab bo'lgan edi.

Ey insonlar! Musulmon musulmonga birodardir va barcha musulmonlar bir-birlariga birodar ekanliklarini unutmang. Ixtiyor va xohish bilan berilmagan bir musulmonning mulki ikkinchisi uchun haromdir. Binobarin, bir-biringizga adolat-sizlik qilmang.

("Vidolashuv xutbasi" kitobidan olindi.)

Birovning haqi

Uy qurgan tanishim shunday deydi: o'sha paytda qo'lim kaltalik qildimi, xarajatlarim ko'payganidan siqildimmi, xullas, ustalarga kelishilgan miqdordagi pulni bermaslik uchun ishlaridan kamchilik izladim. Ishni yaxshi bajmardabsizlar, dedim.

Xullas, ularni norozi qilib, kelishilgandan kam ish haqi berdim. Keyin nima bo'ldi, bilasizmi? Kutilmaganda, yong'in chiqib, yangi qurilgan uyimga ancha-muncha ziyon yetdi. Eng alamlisi, zarami bartaraf qilish uchun ustaga berilmagan miqdordan ikki barobar ko'p pul sarfladim. Kelishilgan ish haqini rozi-rizolik bilan ustaga berganimda shuncha ovoragarchiliklar bo'lmasmidi?

Andisha

Har bayramda onamga yangi urf bo'lgan matolardan ko'ylakliklar sovg'a qilamiz. O'zaro maslahatlashib, qimmatbaho taqinchoqlar olib beramiz.

Lekin onam... Biz keltirgan liboslarni ko'nglimiz uchun oldimizda birpas kiyib, taqinchoqlarni taqib o'tiradi. Keyin ularni boshqa ko'rmaymiz. Buning sababini hech tushunmadik. Har gal savollarimiz javobsiz qoldi. Bir kuni qattiq xafa bo'lib so'raganimda onam shunday dedi: "Bilaman, bolam, elning oldi bo'lib yurishimni xohlaysizlar. Bunga imkonimiz yetadi. Lekin ko'zday qo'shnimiz bo'lgan

Risolat xolangning oldida yaltir-yultir kiyinib, o'zimni ko'z-ko'z qilgim kelmaydi. U — qiz o'rtog'im. Yetimlikda qiynalib katta bo'lgan. Hayotidan xabaring bor. Oldin icharmon eri, keyin itoatsiz farzandlari dastidan sho'rlik hech kun ko'rmas. To'g'ri, uning taqdiriga biz aybdormasmiz. Lekin yupungina qo'shni oldida yasanib, uni battar o'ksitgim kelmaydi..."

Asolat AHMADQULOVA

YChL: Angliya derbisiga aylandi

Joriy yilning 1-iyun kuni Ispaniya poytaxti Madrid shahridagi "Vanda Metropolitano" stadionida UEFA Chempionlar ligasi finali bo'lib o'tdi. Aslida, ushbu uchrashuvdagi voqealarning o'zi tahlilga mavzu bo'lsa-da, biz jahon futbolida alohida voqelik sifatida qayd etiladigan Chempionlar ligasining joriy yilgi mavsumi tahliliga e'tibor qaratamiz.

CHAMPIONS LEAGUE

YChLning joriy yilgi mavsumi Yevropa klublari miqyosidagi top darajadagi turnirning umumiy tarixi nuqtayi nazaridan olib qaraydigan bo'lsak, 64-bo'ldi. Yevropa chempionlar ligasi bo'yicha esa bu yil 27-mavsum sifatida tarixga kirdi. Musobaqa davomida 125 ta uchrashuv o'tkazilib, 366 ta gol urildi.

Gvardiolaning goleador jamoasi

Musobaqaning joriy mavsumida eng ko'p gol kiritgan jamoa — "Manchester City". Gvardiola boshchiligidagi "hujum mashinasi" raqiblar darvozabonini 30 marta ranjiti (Barselona) 26, musobaqa g'olibi "Liverpul" 24).

Hujumlar samaradorligi bo'yicha ham "Manchester City"ning ko'rsatkichlariga havas qilsa bo'ladi. "Shaharliklar" musobaqa davomida raqib darvozasiga 181 zarba yo'llashgan. Shundan 70 tasi mo'ljalga yetib borgan. Yana 70 ta zarba noaniq ketgan bo'lsa, 41 zarba raqib himoyachilari tomonidan qaytarilgan.

Kataloniya vs London. Mersisaydliklar ham yomon emas

Raqib darvozasi tomon "shturm" uyushtirishda "Barselona" va "Tottenham"ning ko'rsatkichlari boshqa jamoalarga qaraganda birmuncha yuqori. Xususan, kataloniyaliklar har bir bahsda o'rta 16,58 marotaba raqib darvozasiga yo'l topishga intilgan bo'lsa, "shporlar"da bu raqam 15,31 tani tashkil etadi. Har ikkala jamoa musobaqa davomida 199 marta zarba yo'llagan bo'lsa, shundan "Barselona"ning 77 ta, "Tottenham"ning 73 ta zarbasi darvozagacha yetib borgan. Raqib darvozasiga xavf solishda "Liverpul"ning ko'rsatkichlari ham yomon emas. Mersisaydliklar butun turnir davomida 186 marta zarba bergan bo'lsa, shundan 57 tasi darvozaga qadar yetib borgan, 78 tasi noaniq ketgan va 51 ta zarba himoyachilar tomonidan qaytarilgan.

Darvozabonsiz "Tottenham"

Yana bir qiziq statistika: musobaqa davomida eng ko'p gol o'tkazib yuborgan jamoa aynan turnir finalchisi "Tottenham" hisoblanadi. Londonliklar o'z darvozalaridan 19 ta to'p olib chiqqan

va ayni paytda raqiblarni 20 marotaba jazolagan: to'plar nisbati +1. Albatta, bu turnirdagi eng yomon ko'rsatkich emas: to'plar nisbatiga ko'ra, eng past ko'rsatkich "Srvena Zvezda" hissasiga to'g'ri keladi. Belgradliklar raqiblar darvozasini boryo'g'i 5 marotaba ishg'ol qilib, 17 ta gol o'tkazib yuborgan.

Jabrldiyda "Barselona" va zo'ravon "Tottenham"

Musobaqada futbolchilarga nisbatan qoida buzilish holatlari haqida gap ketganda, "Barselona"ni eng jabrldiyda jamoa sifatida ko'rsatish mumkin. Chempionlar ligasining joriy mavsumida kataloniyaliklar maydonga tushgan 12 o'yinda klub futbolchilariga nisbatan 177 marotaba o'yin qoidasi buzildi. Shuningdek, turnirning eng qo'pol jamoasi haqida gap ketganda, "Tottenham"ni munosib nomzod sifatida ko'rsatish mumkin. Londonliklar 13 uchrashuvda 167 marotaba o'yin qoidasini buzdi. Shundan 23 ta vaziyat sariq kartochka bilan jazolangan bo'lsa, 1 ta vaziyatda hakam futbolchini o'yindan chetlatgan.

Amsterdamning "sariq bolakay"lari

Ammo sariq kartochkalar jamg'arish bo'yicha eng "yaxshi" natija "shporlar"ga tegishli emas. Bu borada "Ayaks" barcha raqiblarini ortda qoldirgan. Joriy mavsumda turnirning eng yosh jamoalaridan biri sifatida qayd etilgan amsterdamlar "bolakay"lar 12 o'yinda 164 marta o'yin qoidasini buzib, 28 marotaba hakam tomonidan ogohlantirilgan va 1 ta vaziyatda qizil kartochka bilan jazolangan.

To'purar Messi

Chempionlar ligasining joriy mavsumi, "Barselona"ning yarim finalda "Liverpul"dan qabul qilgan qaqshatqich zarbasini hisobga olmasa, Lionel Messi uchun muvaffaqiyatli o'tdi. Argentinlik futbolchi 12 ta gol urib, musobaqa to'purariga aylandi. 31 yoshli sportchi ushbu natijasi bilan Robert Levandovski (8ta), Krishtianu Ronaldu, Dushan Tadiç va Serxio Agueru (6 tadan)ni ortda qoldirdi. 31 yoshli futbolchining raqiblar darvozasiga yo'llagan zarbalaridan 24 tasi aniq, 17 tasi noaniq ketgan bo'lsa, 12 ta zarba himoyachilar tomonidan qaytarilgan, yana 2 ta urinishda darvoza ustunlari darvozabon joniga ora kirgan. Yana bir qiziq ma'lumot shuki, butun musobaqa davomida 837 daqiqa maydonda harakatlangan hujumchi, barcha o'yinlarda 75 kilometrqa yaqin masofani bosib o'tgan.

Charchoq bilmas Tadiç

Albatta, bu borada eng yaxshi ko'rsatkich Messiga tegishli emas. Bu borada "Ayaks" hujumchisi Dushan Tadiç barcha raqiblarini ortda qoldirgan. Serbiyalik futbolchi musobaqa davomida maydonda jami 140 kilometr masofani

bosib o'tgan. Uning o'rta tezligi 29 km/soatni tashkil etgan. 30 yoshli futbolchi, shuningdek, raqiblar darvozasiga 22 marta zarba yo'llab, 6 ta golga mualliflik qilgan va 5 ta golli uzatmani amalga oshirgan. Bu esa musobaqadagi eng yaxshi ko'rsatkich. Tadiçning paslari haqida gap ketganda, uning 457 ta pasidan 333 tasi yoki jami uzatmalarining 71 foizi manziliga aniq yetib borganini alohida qayd etish lozim.

Massenjo eng yosh, Buffon esa keksa

Turnirning eng yosh va eng kekse futbolchilari aynan shu ikkala o'yinchi bo'ldi. Asli kelib chiqishi kongolik bo'lgan 17 yoshli "Monako" yarim himoyachisi jamoasining "Bryugge"ga qarshi bahsida debyutini nishonladi. O'sha bahsda monegaskliklar o'z maydonida 0:4 hisobida mag'lub bo'ldi. O'yinning 68-daqiqasida Yusuf Ait Benasser o'miga maydonga tushirilgan futbolchi debyut o'yinida 22 daqiqa harakat qildi.

Ushbu mavsumda musobaqaning eng yoshi katta sportchisi Buffon bo'ldi. Joriy yilning 3-mart kuni Parijda "Manchester United"ga qarshi maydonga tushganida "Jiji" 41 yosh 1 oy-u 6 kunlik edi. Ammo o'sha o'yinda "mankunyanliklar"ning qo'li baland keldi — 1:3. Umuman, Buffonning joriy mavsumdagi statistikasiga e'tibor qaratadigan bo'lsak, u o'zi maydonga tushgan 5 ta o'yinda 6 ta gol o'tkazib yubordi va 8 ta seynvi amalga oshirdi.

Final bahsining birinchi bo'limi "Liverpul"ning to'la ustunligida o'tdi deyish mumkin. O'yinning 2-daqiqasidayoq penalti amalga oshirgan Muhammad Saloh Ugo Lyoris darvozasini ishg'ol qildi — 0:1.

Ikkinchi bo'limning oxirlariga kelib, londonliklar o'yinida jonlanish kuzatildi. Xususan, jamoa maydon markazida faollik ko'rsatdi. Maurisio Pochettino boshqaruvidagi jamoa maydonda ustunlik qilib turgan bir paytda o'yinning 87-daqiqasiga kelib "Tottenham" darvozasi tomon burchak to'pi belgilandi. Jeyms Milner tomonidan amalga oshirilgan uzatma avvaliga Virjil Van Deykning bosh bilan bergan zarbasidan so'ng Erik Dayer tomonidan bartaraf etilgandek edi. Ammo ushbu vaziyatda Yan Vertongen xatoga yo'l qo'ydi va to'p Joel Matipga kelib tushdi. Matip Divok Origini qulay vaziyatga olib chiqdi. 24 yoshli belgiyalik hujumchi Ugo Lyoris qo'riqlayotgan darvozaning pastki uzoq burchagini nishonga oldi — 0:2.

Hakam tomonidan qo'shib berilgan daqiqlarda londonliklar hujumchisi Son hisobni qisqartirishi ham mumkin edi. Ammo Eriksdendan ajoyib pasni qabul qilgan futbolchining Alisson darvozasi tomon bergan zarbasi darvozabon tomonidan qiyinchilik bilan qaytarildi. Shu bilan "Liverpul" o'z tarixida 6-, Angliya klublari tarixida esa 13-Chempionlar ligasi g'olibligini qo'lga kiritdi. "Liverpul"ning ushbu g'alabasi jamoa muzeyidan Yevropa maydonlarida qo'lga kiritilgan 12-sovrin sifatida joy oldi. Bunga qadar jamoa 6 karra Chempionlar ligasi, 3 marotaba UEFA kubogi (hozirgi Yevropa ligasi) va 3 marotaba UEFA superkubogi egasiga aylangan.

Bahodir HASANOV tayyorladi.

Yosh shaxmatchilar musobaqasi

Xorazm viloyat jismoniy tarbiya va sport boshqarmasi tasarrufidagi Sport o'yinlari va yengil atletikaga ixtisoslashtirilgan bolalar-o'smirlar sport maktabida 1-iyun — Xalqaro bolalarni himoya qilish kuni munosabati bilan 2000-yilda tug'ilgan va undan kichik yoshdagi o'quvchilar o'rta shaxmat bo'yicha ochiq birinchi tashkil etildi.

Unda viloyatning shahar va tumanlaridan kelgan 50 nafar shaxmatchi o'z mahoratini sinovdan o'tkazdi.

Yakuniy sarhisobga ko'ra, o'g'il bolalar o'rta Urganç shahridagi 18-maktabning 6-sinf o'quvchisi Bunyod Aminboyev birinchi o'rinni egalladi. Mazkur yo'nalishda ikkinchi va uchinchi o'rnlarga Yangiariq tumanidagi 24-maktab o'quvchilari Sarvar Jumanazarov va Shahzod Zoidov sazovor bo'ldi. Qizlar orasida esa shohsupaning eng yuqori pog'onasiga Bog'ot tumanidagi 23-maktabning 4-sinf o'quvchisi Shahrizoda Olimboyeva ko'tarildi. Urganç shahridagi 11-maktab o'quvchisi Charosxon Arazboyeva ikkinchi, 10-maktab o'quvchisi Iroda Abdalova uchinchi o'rinni qo'lga kiritdi.

Ikrom XUDOYBERGANOV

Nanaylik badii gimnastikachilar muvaffaqiyati

Navoiy viloyatida sport ustasi Anastasiya Berestenskaya xotirasiga bag'ishlangan badii gimnastika bo'yicha VI xalqaro turnir o'tkazildi. Mazkur turnirda O'zbekiston, Rossiya, Qozog'iston va turkmanistonlik o'smirlar o'zaro bahslashdi.

140 nafar o'quvchi ishtirok etgan musobaqada Namangan viloyati Yangi-qo'rg'on tumanidagi 2-bolalar va o'smirlar sport maktabi murabbiylari Sh.Nosirova va D.Ahmadjonovanning o'quvchilari ham qatnashdi. Musobaqada Ruxshona Habibullayeva 2-o'rinni, Malika Sobirjonova, Husnida Arabboyeva, Husnida Boydullayeva 3-o'rinni egalladi.

— O'quvchilarimizning bunday yutuqlari bizni quvontirdi, — deydi sport maktabi direktori Shuhrat Abduqahhorov. — Chekka hudud bo'lmish Nanay qishlog'idan chiqayotgan bunday sportchilar boshqa yoshlarimizga o'rnak bo'lyapti.

Abrorjon QUDRATOV

Namangan viloyati

Yosh rassomlar e'tirof etildi

O'zbekiston kasaba uyushmalari federatsiyasi, Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi va O'zbekiston yoshlar ittifoqi markaziy kengashi tomonidan o'tkazilayotgan "Eng faol yosh ishchi kasb egasi" tanlovi yoshlarning madaniyat va san'at sohasidagi bilimlarini kengaytirishda muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Mazkur loyiha doirasida musavvirlik bilan shug'ullanishga sharoit yaratish va rag'batlantirish maqsadida O'zbekiston ta'lim, fan va madaniyat xodimlari kasaba uyushmasi Respublika kengashi tomonidan Badiiy akademiya bilan hamkorlikda tanlovning "Dastgohli rangtasvir rassomi" yo'nalishining respublika bosqichi o'tkazildi.

Tanlovning quyi bosqichlarida 500 dan ortiq 16 yoshdan 25 yoshgacha bo'lgan o'quvchi va mutaxassis-xodim

ishtirok etdi. Hududiy bosqichlarda o'zining mahorati va iqtidorini ko'rsatgan 14 nafar ishtirokchi Respublika ixtisoslashtirilgan san'at maktabida "Ona yurtimizga mehr-muhabbat, sadoqat va fidoyilik" shiori ostida o'tgan yakuniy bosqichda o'zlarining erkin kompozitsion asarlarini namoyish etdi. Ishtirokchilarning mahorati, iste'dodi va ijodiy qobiliyati aks etgan asarlar Kamoliddin Behzod nomidagi Milliy rassomlik va dizayn instituti-

ning tajribali o'qituvchilari tomonidan baholandi.

"Eng faol yosh ishchi kasb egasi" tanlovining "Dastgohli rangtasvir rassomi" nominatsiyasi bo'yicha 3-o'rinni

ni Qarshi san'at kolleji o'quvchisi Nilufar Saidova, 2-o'rinni Navoiy ixtisoslashtirilgan madaniyat va san'at maktabi o'quvchisi Dilobar Ro'ziyeva, 1-o'rinni respublika ixtisoslashtirilgan san'at maktabi o'quvchisi Aziza Xo'jayatayeva egalladi.

Tanlovning g'olib va ishtirokchilari O'zbekiston ta'lim, fan va madaniyat xodimlari kasaba uyushmasi respublika kengashi tomonidan diplom va esdalik sovg'alari bilan taqdirlandi.

Suhrob ZIYODOV,
"Ma'rifat" muxbiri

"Qalbmida 5 tashabbus, qo'limda 5 imkoniyat"

O'quvchilarning yozgi ta'tildagi bo'sh vaqtini mazmunli o'tkazish maqsadida Shayxontohur tumanidagi 324-maktab qoshida "Ma'rifat gul'unchalari" nomli sog'lomlashtirish maydonchasi tashkil etildi.

Joriy yilning iyun-iyul oylari davomida faoliyat olib boradigan mazkur maskanda bolalar to'rt navbatda dam oladilar. Har navbatda 120 nafar bolani qamrab oladigan maydonchada o'quvchilar qiziqishiga ko'ra 10 ta to'garak faoliyati yo'lga qo'yildi. "Qalbmida 5

tashabbus, qo'limda 5 imkoniyat" shiori ostida dutor, tasviriy san'at, "Yosh informatiklar", "Javondagi javohir", "Yosh sportchilar" kabi to'garaklarda bolalar uchun keng imkoniyatlar yaratilgan.

Sog'lomlashtirish oromgohi ochilishida so'zga chiqqan pedagoglar, ota-onalar yosh avlod ma'naviyatini yuksaltirishga alohida e'tibor qaratilayotgani, yozgi ta'tildagi bo'sh vaqtini mazmunli o'tkazish uchun barcha sharoitlar yaratilganidan mamnun ekanligini ta'kidladi.

B. RIZOQULOV fotolavhasi.

Ma'rifat

TA'SIS ETUVCHILAR:

O'zbekiston Xalq ta'limi vazirligi,
O'zbekiston Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi,
O'zbekiston Ta'lim, fan va madaniyat xodimlari kasaba uyushmasi Respublika kengashi.

Bosh muharrir: Husan NISHONOV

Gazeta O'zbekiston Matbuot va axborot agentligida
2006-yil 22-dekabrda 0067-raqam bilan ro'yxatga olingan.
Indeks: 149, 150, V-3471. Tiraj 15468.
Hajmi 4 bosma tabaq. Ofset usulida bosilgan,
qog'oz bichimi A-3. Bahosi sotuvda erkin narxda.

TELEFONLAR:

qabulxona — (71) 233-50-55;
kotibiyat — (71) 233-99-15;
reklama va marketing bo'limi —
(71) 233-42-92 (faks), (71) 236-54-17.

"Ma'rifat" dan
materiallarni ko'chirib
bosish tahririyat
ruxsati bilan amalga
oshirilishi shart.

Tahririyatga kelgan
qo'lyozmalar taqiriz
qilinmaydi va muallif-
ga qaytarilmaydi.

MANZILIMIZ:

100083, Toshkent shahri,
Matbuotchilar ko'chasi, 32-uy.
Web-site: www.marifat.uz

Dizaynerlar: Malohat Toshova, Faxriddin Rahimov.
Navbatches muharrir: Niginabonu Shukurova.
Navbatches: Faxriddin Rahimov.

"O'zbekiston" nashriyat-matbaa ijodiy uyida chop etildi.
Korxona manzili: Toshkent shahri, Alisher Navoiy ko'chasi, 30-uy.

O'za yakuni — 00.20 Topshirildi — 01.10

1 2 3 4 5 6